

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

Český ráj: cestovní ruch a cykloturistika

Bc. Veronika Zítková Dis.

© 2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Veronika Zítková, DiS.

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Jičín

Název práce

Český ráj: cestovní ruch a cykloturistika

Název anglicky

Bohemian Paradise: tourism and cycling

Cíle práce

Cílem této diplomové práce je zjistit úroveň využívání cyklostezek a zhodnotit nabídku a kvalitu poskytovaných služeb cestovního ruchu se zaměřením na cykloturistiku v dané destinaci. Jedním z cílů bude také na základě vlastního dotazníkového šetření zhodnotit kvalitu nabízených služeb, které budou následně zpracovány do grafů. Práce je rozdělena na dvě části, a to na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části jsou nejprve vysvětleny základní pojmy z oblasti cestovního ruchu, typologie cestovního ruchu, služby, destinace a udržitelný cestovní ruch. Dále se tato část zabývá pojmy z oblasti cykloturistiky, její charakteristiky a značení. V závěru práce budou na základě výsledků provedeny návrhy a doporučení.

Metodika

Metodika teoretických východisek budou zpracovány na základě studia sekundárních dokumentů odborné literatury a příslušných internetových zdrojů, které budou hlavním zdrojem pro získání informací v oblasti cestovního ruchu a cykloturistiky. Analyzovány jsou také vybrané strategické dokumenty z hlediska řízení cestovního ruchu v České republice. Praktická část se zabývá charakteristikou Českého ráje a následným zhodnocením nabídky služeb v oblasti cykloturistiky. Součástí praktické části je také řízený rozhovor s destinationálním managementem z daného regionu. Vlastní práce bude probíhat na základě dotazníkového šetření a pomocí řízeného rozhovoru. V závěru práce jsou získané výsledky šetření vyhodnoceny a jsou navrženy možná doporučení pro zkvalitnění nabídky poskytovaných služeb pro cykloturisty.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Cestovní ruch, destinace, služby, Český ráj, cykloturistika, cyklostezka, cyklotrasa,

Doporučené zdroje informací

COLVILLE ANDERSEN, M. Copenhagenize: the definitive guide global bicycle urbanism. Wahington: IslandPress, 2018. ISBN 978-1-61091-938-8.

Destinační management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu [electronic resource].

HOLEŠINSKÁ, A..

PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ, 2014. Ekonomika turismu: turismus České republiky. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Nakladatelství: Grada. ISBN 9788024736433.

Petr David & Vladimír Soukup, Český ráj známý i neznámý. Nakladatelství: Universum (ČR), 2020. ISBN: 978-80-242-6999-3.

RAŠOVSKÁ, Ida a Kateřina RYGLOVÁ. Management kvality služeb v cestovním ruchu: jak zvýšit kvalitu služeb a spokojenost zákazníků. Nakladatelství: Grada, 2017. ISBN 978-80-247-5021-7.

VACULČÍKOVÁ, Zuzana, Zuzana TUČKOVÁ a Arsen Samvel JOMARDYAN. Destination Branding as an Effective Economic Tool for Increasing Awareness: Czech Republic Case Study. International Advances in Economic Research, 2020. 26(4): 453-455. ISSN 1083-0898.

VYSTOUPIL, Jiří, Martin ŠAUER a Ondřej REPÍK. Quantitative Analysis of Tourism Potential in the Czech Republic. Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis, 2017. 65(3): 1085–1098.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Josef Abrhám, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 13. 7. 2022

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 2. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 01. 02. 2023

Oficiální dokument * Česká zemědělská univerzita v Praze * Kamýčká 129, 165 00 Praha - Suchbátol

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Český ráj: cestovní ruch a cykloturistika" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27.03.2023

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce doc. Ing. Josefu Abrahámovi, Ph.D. za cenné rady, ochotu, trpělivost a čas, který mi věnoval při zpracování mé diplomové práce. Poděkování také patří všem zúčastněným, kteří mi pomohli získat data pro výzkumnou část práce.

Český ráj: cestovní ruch a cykloturistika

Abstrakt

Tato diplomová práce se soustředí na posouzení využití cyklostezek a hodnocení nabídky a kvality poskytovaných služeb v oblasti cykloturistiky v destinaci Český ráj. Práce je rozdělena na dvě hlavní části – teoretickou a praktickou. V teoretické části jsou vysvětleny základní pojmy týkající se cestovního ruchu, včetně typologie cestovního ruchu, destinací, služeb a udržitelného cestovního ruchu. Část se také zaměřuje na pojmy spojené s cykloturistikou, včetně její charakteristiky a značení, a popisuje některé strategické dokumenty týkající se řízení cestovního ruchu v České republice.

Praktická část práce se nejprve věnuje charakteristice Českého ráje a následně se zaměřuje na zjištění kvality nabízených služeb v oblasti cykloturistiky pomocí dotazníkového šetření, které je vyhodnoceno pomocí grafů. Součástí praktické části je rovněž rozhovor s destinačním managementem v daném regionu. V závěru práce jsou výsledky obou šetření zhodnoceny a jsou navržena možná doporučení na zlepšení nabídky služeb pro cykloturisty.

Klíčová slova: Český ráj, cestovní ruch, destinace, cykloturistika, návštěvnost, služby,

Bohemian Paradise: tourism and cycling

Abstract

This thesis focuses on the assessment of the use of cycle paths and the evaluation of the offer and quality of services provided in the field of cycling tourism in the destination Bohemian Paradise. The thesis is divided into two main parts - theoretical and practical. The theoretical part explains the basic concepts related to tourism, including tourism typology, destinations, services and sustainable tourism. The section also focuses on concepts related to cycling, including its characteristics and signage, and describes some strategic documents related to tourism management in the Czech Republic.

The practical part of the thesis is firstly devoted to the characteristics of the Bohemian Paradise and then focuses on determining the quality of services offered in the field of cycling tourism by means of a questionnaire survey, which is evaluated by means of graphs. The practical part also includes an interview with destination management in the region. In the conclusion of the thesis, the results of both surveys are evaluated and possible recommendations for improving the service offer for cycling tourists are proposed.

Keywords: Bohemian paradise, tourism, destination, cyclotourism, attendance, services

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	14
3.1 Cestovní ruch	14
3.2 Subjekty cestovního ruchu	15
3.3 Formy cestovního ruchu.....	15
3.4 Faktory cestovního ruchu.....	17
3.5 Služby cestovního ruchu	18
3.6 Destinace	20
3.7 Udržitelný cestovní ruch	21
3.8 Cykloturistika.....	23
3.9 Strategie cestovního ruchu	26
4 Vymezení destinace	28
4.1 Český ráj.....	28
4.1.1 Chráněná krajinná oblast	29
4.1.2 Geopark.....	29
4.2 Turistický Český ráj	30
4.2.1 Turistické atraktivity	30
4.2.2 Návštěvnost turistických atraktivit	31
4.2.3 Návštěvnost turistických center	32
4.3 Služby Českého ráje	35
4.3.1 Stravovací služby	35
4.3.2 Ubytovací služby	36
4.3.3 Dopravní služby	36
4.4 Cykloturistika v Českém ráji.....	38
4.4.1 Služby cykloturistiky	41
5 Analytická východiska	46
5.1 Dotazníkové šetření.....	46
5.2 Rozhovory	57
5.2.1 Rozhovor s Informačními centry	57
5.2.2 Rozhovor se Sdružením Český ráj.....	60
6 Zhodnocení a doporučení	63
7 Závěr.....	66

8 Seznam použitých zdrojů	67
9 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratek	71
9.1 Seznam obrázků	71
9.2 Seznam tabulek	71
9.3 Seznam grafů.....	71
9.4 Seznam použitých zkratek.....	72
10 Přílohy	73

1 Úvod

V dnešní době má cestovní ruch významné postavení v ekonomice trhu. Tento sektor přispívá k hrubému domácímu produktu České republiky a jeho růstem se vytvářejí nové pracovní příležitosti, čímž se podporuje zaměstnanost. Příjmy z cestovního ruchu jsou klíčovou součástí platební bilance státu a získané finanční prostředky nejen zvyšují státní rozpočet, ale také rozpočty místních samospráv. Cestovní ruch tak podporuje rozvoj regionů a obcí, které mohou investovat do svých projektů a zaměřit se na podporu poptávky. Stává se tak nedílnou součástí fungování ekonomiky jednotlivých zemí, a to i České republiky.

Cestovní ruch je zejména spojený s poznáváním přírody, místních zvyků, kulturního a historického bohatství, ale také je ovlivňován negativními dopady, které tyto oblasti ohrožují. V důsledku nadměrného zatěžování významných lokalit dochází k narušení životního prostředí ať už návštěvníky dané oblasti nebo místními obyvateli. Z důvodu ochrany životního prostředí a zachování přírodního a kulturního bohatství dochází k dlouhodobému prosazování udržitelného cestovního ruchu ve snaze o tato bohatství bojovat zmírněním či odstraněním nežádoucích dopadů.

V dnešní uspěchané době, lidé stále více prosazují zdravý životní styl a aktivní formu cestování, kterou může být právě cykloturistika. Podpora fyzického a psychického zdraví spojená s relaxací a aktivním poznáním přírodních krás se mezi lidmi začíná stále více rozmáhat. Cykloturistika je spjata nejen s objevováním přírodních a kulturních atraktivit, ale i s nabídkou služeb, které mohou cykloturisté na svých cestách využít. Ať už se jedná o nové cyklotrasy a cyklostezky, jejich značení a další služby, které jsou s cykloturistikou spojené, je důležité tyto služby neustále přizpůsobovat poptávce a zaměřit se na jejich další zkvalitnění.

Kombinace rozmanité krajiny, romantických zákoutí, hradů, zřícenin a kulturního bohatství spojeného s cykloturistikou se stává vyhledávanou lokalitou právě Český ráj. Tento region svým návštěvníkům nabízí nejen krásu svého okolí, s velkým množstvím cyklistických tras, ale i služby které k této aktivní formě trávení volného času zkrátka patří. Český ráj se tak stává významnou turistickou lokalitou s obrovským potenciálem.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Diplomová práce si klade za cíl posoudit kvalitu nabízených služeb v oblasti cykloturistiky a zjistit, jak jsou využívány cyklistické trasy a jak jsou značeny. Kromě toho bude nutné vymezit území Českého ráje a hodnotit návštěvnost turistických míst a informačních center. Pro dosažení cílů práce je důležité vysvětlit obecné pojmy, které souvisejí s tématem cestovního ruchu, ale i s termíny v oblasti cykloturistiky. Dalším primárním cílem je zaměřit se na charakteristiku Českého ráje a získat informace o využívání a kvalitě nabízených služeb, které souvisejí s cykloturistikou. Zásadním cílem práce bude dosaženo pomocí dotazníkového šetření a rozhovorů. Zpracovaná data z oblasti cykloturistiky budou sloužit jako návrhy na zdokonalení kvality služeb a jejich využívání.

2.2 Metodika

Zvolenou metodikou diplomové práce bylo nastudování obecných termínů odborné literatury a prověřených internetových zdrojů. Výzkumná část práce byla provedena formou dotazníkového šetření a rozhovorů.

V první části diplomové práce bylo nutné nastudovat odborně zaměřenou literaturu a vymezit terminologii obecných pojmů, které se zabývají širokou oblastí cestovního ruchu a tématem cykloturistiky a tyto pojmy definovat. Cykloturistika je také velmi významným a rozsáhlým tématem, a proto z hlediska aktuálních dat byla využita nejen odborná literatura, mapy, cestovní příručky a brožury, ale i prověřené internetové zdroje v oblasti tohoto tématu. Práce se dále zabývá vymezením a charakteristikou destinace Český ráj. Zaměřuje se na jeho přírodní atraktivitu, cykloturistiku a kvalitu poskytovaných služeb.

V této práci bylo použito pro výzkum kvality poskytovaných služeb dotazníkové šetření, které podle Majerová, Majer (2007, str. 66-92) je druhem interview, které patří mezi nejpoužívanější nástroj pro sběr dat. Jedná se o techniku, která může být prováděna dálkově nebo osobně. Celková správnost zpracování dotazníkového šetření usnadňuje tazateli práci i získání informací. Důležitá je také jednoduchost vyplňování, která vede ke zvýšené návratnosti rozeslaných dotazníků.

Správně formulovaný dotazník musí mít určité technické předpoklady, které ovlivňují jeho vzhled a využití, jedná se o:

- rozsah dotazníku
- formát dotazníku
- grafickou podobu a členitost textu
- počet a typ pokládaných otázek
- typy škál

Dotazník by měl zahrnovat více typů otázek, a to z důvodu udržení pozornosti respondenta.

Rozlišují se otázky:

- otevřené, kdy respondent má možnost volné odpovědi
- polootevřené, dotazovaný má na výběr z přesně formulovaných odpovědí, ale i z volné odpovědi
- uzavřené, kdy respondent má možnost výběru z přesně formulovaných odpovědí

K připravenému dotazníku, který je určený k odeslání se přikládá průvodní dopis, jehož součástí jsou i obecné instrukce sloužící respondentovi pro snadné vyplnění.

V první analytické části diplomové práce bylo provedeno elektronické dotazníkové šetření pomocí webového portálu www.survio.cz. Šetření probíhalo 25 dní od 8. listopadu roku 2022 do 2. prosince roku 2023 a zúčastnilo se ho 173 respondentů. Dotazník obsahoval 20 otázek z něhož 1 otázka byla otevřená, 3 polootevřené a 16 otázek bylo uzavřených. Vzorek respondentů byl směřován na relevantní veřejnost cykloturistů, cyklistické portály a webové skupiny zabývající se danou tematikou.

Další zvolenou metodikou pro zhodnocení kvality poskytovaných služeb byly provedeny rozhovory. Majerová, Majer (2007, str. 93-131) uvádí rozhovor jako druh interview, které může být buď individuální nebo skupinové. Individuální interview se dále člení na:

- standardizované, které obsahuje předem formulované otázky v přesném pořadí přičemž není možné měnit záměr výzkumu
- semistandardizované, zahrnující standardizované i nestandardizované interview
- nestandardizované, kdy pořadí otázek a záměr zkoumání je možné libovolně měnit

Dále se individuální interview dělí na osobní, telefonické nebo počítačové, jejich kombinace či dotazování pomocí elektronické pošty. Správně vedené interview má zásadní pravidla, kterým je nutné věnovat pozornost. Jedná se zejména o:

- přesnou formulaci otázek, která usnadňuje srovnání odpovědí jednotlivých respondentů
- pokládat otázky v původním vypracovaném pořadí, kdy v případě odmítnutí respondenta odpovědět na otázku se pokračuje další otázkou v pořadí
- pokládat otázky bez návodu k odpovědi, aby nemohly být odpovědi respondenta zkresleny

Pokud je interview prováděno pomocí elektronické pošty je respondentům také zasílán průvodní dopis s žádostí o vyplnění. Odpovědi na otázky jsou získané rychle a je možné urgovat případné odpovědi i opakovaně.

V druhé části analytické práce byly provedeny dva rozhovory. První část rozhovoru probíhala od listopadu roku 2022 do ledna roku 2023 formou emailové komunikace. S přiloženým průvodním dopisem bylo osloveno 22 Informačních center. Tímto rozhovorem bylo získáno 10 relevantních odpovědí a zbylých 12 Informačních center se výzkumu vůbec nezúčastnilo.

Druhá část rozhovoru byla směřována na spolek Sdružení Český ráj, které se zabývá udržitelným rozvojem cestovního ruchu v Českém ráji ve spolupráci s obcemi, městy a dalšími členskými subjekty. Telefonicky řízený rozhovor probíhal v pondělí dne 16.1.2023 s manažerem projektů Greenway Jizera panem Ing. Jiřím Lukešem.

V závěru práce bylo provedeno shrnutí výsledků obou šetření. Na základě získaných výsledků bylo provedeno doporučení a návrhy na zvýšení kvality nabízených služeb, které jsou poskytované v oblasti cykloturisty v destinaci Český ráj.

3 Teoretická východiska

3.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch se stává nedílnou součástí každého z nás, ale i mnoha odvětví, které s tímto fenoménem souvisí. Hesková et.al., (2011 str. 14) proto uvádí, že některá odvětví sice nejsou s cestovním ruchem přímo propojena, ale i přesto mají výrazný vliv na jeho strukturu a rozvoj. Jedná se zejména o prostředí politické a ekonomické, sociální a technologické nebo prostředí ekologické.

Není přesný pojem, který by definoval cestovní ruch jednoznačně, proto se tímto pojmem zabývá více autorů, kteří ho vysvětlují z různých hledisek, ale ve své podstatě tento pojem zůstává neměnný.

Na počátku 20. století bylo těžké vymezit definici cestovního ruchu a odlišit ji od pojmu „cestování“. Cestovní ruch byl také považován za jistý společenský jev. H. von Schullard se v pozdější definici zaměřil na ekonomickou stránku cestovního ruchu a definoval ho jako soubor aktivit zaměřených na pohyb cizinců v konkrétní zemi, městě nebo regionu. (Beránek a kol., 2013 str. 5).

V roce 1941 vytvořili Kurt Krapf a Walter Hunziker moderní definici cestovního ruchu, která popisuje jevy a vztahy spojené s cestováním a pohybem lidí, kteří se ubytovávají mimo své trvalé bydliště a zaměstnání. (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011 str. 18).

Palatková a Zichová (2014 str. 3) ve své knižní publikaci uvádějí, že spousta organizací nemohla přesně vymezit definici cestovního ruchu a, proto tento pojem bylo nutné sjednotit, proto byla v roce 1991 na konferenci Světové organizace cestovního ruchu definice sjednocena jako *„činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí (mimo místo bydliště) a to na dobu kratší, než je stanovena, přičemž hlavní účel cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě“*.

3.2 Subjekty cestovního ruchu

Cestovní ruch se skládá z různých účastníků, které lze rozdělit na subjekty a objekty. Objekty jsou podniky a instituce, které nabízejí a poskytují služby pro turisty. Subjekty jsou jednotlivci, kteří uspokojují své potřeby spotřebou cestovních služeb během svého volného času nebo cestování, přičemž se nacházejí mimo své trvalé bydliště. (Hesková, 2011 str. 14-15).

Tyto subjekty se následně dělí:

- Rezidentem se rozumí osoba, která žije v určité zemi po dobu delší než jeden rok a splňuje kritéria dlouhodobého pobytu. To může být jak občan daného státu, tak cizinec nebo i turista, který se nachází v místě svého trvalého bydliště a už není považován za účastníka cestovního ruchu. (Zelenka, Pásková, 2012, str. 493)
- Návštěvníkem se myslí osoba, která cestuje na místo, kde není jejím trvalým bydlištěm a pobývá tam nepřetržitě nejméně 12 měsíců. Nicméně pobyt v daném místě nesmí být výdělečný. (Zelenka, Pásková, 2012, str. 372)
- Turista je cestující osoba, která využívá volného času k cestování a pobytu mimo místo trvalého bydliště po dobu delší než 24 hodin a přitom se ubytuje v nějakém z ubytovacích zařízení. (Zelenka, Pásková, 2012, str. 578)
- Výletníkem se označuje osoba, která se v dané oblasti zdržuje pouze dočasně a nepřenocuje tam. (Zelenka, Pásková, 2012, str. 623)

3.3 Formy cestovního ruchu

Cestovní ruch se dále člení na jednotlivé druhy a formy, které se projevují stranou nabídky a poptávky. Formy cestovního ruchu se mění a závisí na motivaci, životním stylu a různými potřebami účastníků, které se mění ekonomickými či společenskými podmínkami. Tyto formy je důležité sledovat z důvodu podrobnější statistiky, ale i pro marketingové potřeby subjektů, kteří se na nabídce v oblasti turismu podílejí (Palatková a Zichová 2014 str. 19).

Druhy cestovního ruchu závisí na potřebách každého účastníka a stanovení cíle jeho cesty. Způsobů členění je mnoho, závisí na zvolené dopravě, destinaci, na formě ubytovacího zařízení a další (Ryglová, 2007 str.14).

Motivace účastníků a uspokojování jejich potřeb je dána odlišným způsobem životního stylu a specifickými potřebami poznání, proto se formy cestovního ruchu neustále rozšiřují (Palatková, Zichová, 2014 str. 24). Mezi tyto formy patří:

Rekreační cestovní ruch

Jedná se o formu cestovního ruchu, která patří mezi žádané jejíž hlavním cílem je relaxace a odpočinek. Přispívá k obnovení a regeneraci duševní a fyzické síly člověka. Tyto rekreace mohou být individuální nebo realizované prostřednictvím vybraných cestovních agentur nebo kanceláří. Tyto rekreace mohou nabízet i podniky buď pro své zaměstnance nebo pro děti zaměstnanců, a to příměstskými rekreacemi, které jsou provozovány v přírodě. Tyto rekreace poskytují v zařízení, které je součástí majetku daného podniku. Specifickou formou, která je zahrnována do této formy rekreačního cestovního ruchu zejména oblíbené v České republice je chataření a chalupaření (Ryglová, 2009 str. 12).

Kulturně poznávací cestovní ruch

Tato forma cestovního ruchu v sobě zahrnuje poznávání různého způsobu života jiných kultur, jejich tradičních zvyklostí a historii daných lokalit. Zaměřuje se na návštěvu kulturních zařízení a památek, výstav a umění, ale i návštěvu posvátných míst spojených s náboženstvím, které jsou spojené s duchovními účely (Vystoupil, 2006 str. 20).

Lázeňský a léčebný cestovní ruch

Lázeňství má v cestovním ruchu dlouholetou tradici, která je spjata s využíváním přírodních a léčivých zdrojů, které podporují duševní i fyzickou vyrovnanost. O tuto formu cestovního ruchu bývá v poslední době velký zájem a stává se velmi rozšířenou i v rámci podnikových benefitů. Využívá se k léčbě a předcházení zdravotních komplikací, která se zaměřuje na relaxační a regenerační možnosti. (Ryglová, 2009 str.13).

Sportovní cestovní ruch

Forma cestovního ruchu, která se zaměřuje na sportovní aktivity účastníků. Tento druh cestovního ruchu může být rozlišován na aktivní nebo pasivní. V aktivní formě dochází k přímé účasti na sportovní aktivitě. V pasivní formě se jedná o sportovní diváctví nebo účast na sportovních utkání bez přímého provozování sportovní činnosti (Ryglová, 2009 str. 13). Patří sem také různé outdoorové a indoorové sporty, pořádání sportovních soutěží nebo

hromadných akcí v oblasti sportu. Význam tohoto cestovního ruchu neustále roste z důvodu rostoucí návštěvnosti sportovních akcí, ale také z důvodu posilování fyzického a duševního zdraví (Zelenka, Pásková, 2012 str. 540).

Specifický cestovní ruch

Forma cestovního ruchu, která se zaměřuje na osobité potřeby a záliby jednotlivých návštěvníků cestovního ruchu. Můžeme sem zařadit cestovní ruch spojený s poznáváním venkova a jeho tradiční kultury, nebo cestovní ruch zaměřený na gastronomii, cestovní ruch spojený s rybolovem nebo sportovním chytáním zvěře, cykloturistiku a další (Ryglová, 2009 str. 13).

3.4 Faktory cestovního ruchu

Hrala (2013) ve své knize rozlišuje faktory rozvoje a lokalizace cestovního ruchu, které závisí na geografických a ekonomických podmínkách a tyto faktory jsou níže vysvětleny:

Selektivní podmínky jsou faktory podporující stimuly pro další rozvoj cestovního ruchu, které se člení na objektivní a subjektivní podmínky. Objektivní podmínky jsou určeny trávením volného času a životní úrovní obyvatelstva a jsou ovlivňovány ekonomickými předpoklady a stabilním politickým systémem. Na druhé straně subjektivní podmínky ovlivňují účast na cestovním ruchu na základě psychologických faktorů, jako je kulturní úroveň obyvatelstva a jejich zájem o cestování. (Hrala, 2013 str. 13).

Lokalizační podmínky jsou faktory, které určují, která oblast bude navštívena v rámci cestovního ruchu. Tyto podmínky lze dále rozdělit na společenské a přírodní. Přírodní podmínky zahrnují různé přírodní atrakce, rostliny, zvířata, podnebí a další oblasti s vysokou přírodní hodnotou. Společenské podmínky pak zahrnují kulturní akce, památky, sportovní zařízení a další kulturní aspekty dané oblasti (Hrala, 2013 str. 16).

Realizační podmínky se týkají poslední fáze cestovního ruchu, tj. návštěvy zvoleného cíle. V této fázi jsou využívány služby ubytování a stravování a doprava hraje také klíčovou roli. Pro cestu k cíli může být využit různý druh dopravy, včetně železnice, automobilů, lodí, letadel nebo speciálních vertikálních dopravních prostředků (Hrala, 2013 str. 29).

3.5 Služby cestovního ruchu

Hesková et.al., (2011) ve své publikaci uvádí, že „*služby jsou ekonomické statky, které mají převážně nehmotný charakter. Mají určité znaky, kterými se liší od výrobců a při jejich poskytování vznikají užitečné efekty, které uspokojují potřeby*“.

V knize autora Orišky (2010 stránky 10-13) se rozlišují obecné a specifické charakteristiky služeb v oblasti cestovního ruchu. Mezi obecné charakteristiky patří nehmotnost služby a vysoká spotřeba lidské práce. Také je důležité zahrnout vnější faktory do procesu poskytování služby a soulad mezi poskytováním a spotřebou. Dalšími obecnými charakteristikami jsou pomíjivost a nemožnost skladování služby. Specifické charakteristiky se vztahují k primární nabídce a spotřebě služeb na konkrétním místě v cestovním ruchu. Služby mohou být složité a nabízeny v balíčcích, což může mít pozitivní nebo negativní dopad na jejich využití. Služby jsou nahraditelné a v cestovním ruchu má mnohooborový charakter. Klimatické podmínky a využití volného času ovlivňují poptávku po jednotlivých službách a informace a propagace jsou nezbytnou součástí specifických služeb v cestovním ruchu.

Informační služby

Poskytování informací o cestovním ruchu je klíčové pro rozhodování návštěvníků o tom, která oblast navštívit. Tyto informace zahrnují přírodní podmínky, klimatické podmínky, úroveň infrastruktury a cestovních nákladů, stravování, ubytování, sport, kulturu a pojištění. Tyto informace jsou poskytovány prostřednictvím turistických informačních center, které jsou situovány v oblastech cestovního ruchu a nabízejí bezplatné nebo poplatkové doplňkové služby. Tyto centra jsou sdružena v Asociaci turistických informačních center České republiky.

Dopravní služby

Podle Heskové a kolektivu (2011, str. 109) jsou dopravní služby ty, které zajišťují přepravu účastníků a jejich zavazadel. Poskytovány jsou informace o dopravních spojeních, prodeji jízdenek a dostupných místech k rezervaci. Dopravní služby jsou poskytovány přepravci nebo dopravci, v závislosti na zvoleném dopravním prostředku. Dopravní služby se dělí podle druhu dopravy na silniční, železniční, letecké, vodní a ostatní dopravu a z hlediska

teritoriálního na vnitrostátní a mezinárodní služby. Jsou také k dispozici služby pravidelné a mimořádné. Ostatní doprava zahrnuje dopravu v cílové oblasti, jako jsou kolejová a nekolejová doprava. Přeprava se provádí na základě přepravního řádu a dopravní služby jsou zahrnuty do placených služeb na základě tarifních sazeb. Každý cestující musí zakoupit dopravní doklad, jako je jízdenka na vlak, místenka, letenka a další.

Ubytovací služby

Služby poskytované pro ubytování se přizpůsobují potřebám hostů a zahrnují různé další služby, jako například poskytnutí informací, trezoru pro uložení cenností, snídaně a podobně. Ubytovací zařízení se dělí na pevné (hotely, penziony), částečně pevné (skládané chaty) a pohyblivé (přívěsy a lůžkové vozy). Kromě toho se dělí také podle doby provozu na celoroční, dvousezónní a jednosezónní. Ubytování se také dělí na tradiční (hotely, motely), doplňkové (chaty, kempy) a ostatní (ubytování pro studenty a mládež). Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011) navíc uvádějí rozdíl mezi volným a vázaným ubytováním. Podle velikosti na malá (5-100 pokojů), střední (101-250 pokojů) a velká (251 a více pokojů). A posledním členěním je podle druhu stavby na ubytovací zařízení hromadná, ostatní a jiná. Důležité v rámci ubytovacích služeb je také zmínit jejich rozdělení na kategorie a třídy. Do jednotlivých kategorií se zařazují ubytovací zařízení dle druhu např. hotel, penzion, motel apod. Třída ubytovacího zařízení znamená úroveň vybavení a rozsah poskytovaných služeb, které jsou označovány od jedné do pěti hvězdiček a jejich členění je významné pro ochranu spotřebitele a pro další rozvoj cestovního ruchu (Orieška, 2010 str. 120). Rozsah a kvalita poskytovaných služeb se nazývá standard služeb, který má vliv různé činitele, zejména na charakter zařízení (zda je situované u vody, v horách apod.), na osobní a věcné provozní předpoklady (prostorové a technické vybavení zařízení např. sauna, bazén), pohotovost pracovníků, klientely (tradice, vkus a další), sezónní výkyvy a úroveň využití kapacity lůžek (Hesková et.al., 2011 str. 110).

Stravovací služby

Podle Heskové et al. (2011) jsou stravovací služby v cestovním ruchu určeny pro uspokojení potřeb účastníků v oblasti obživy a zahrnují základní, doplňkové a společenské a zábavní stravování. Základní stravování je poskytováno většinou zařízeními v pohostinství, zatímco doplňkové a občerstvení jsou nabízeny v místech jako bufety, pizzerie a bistra. Společenské a zábavní služby jsou poskytovány zařízeními, která se zaměřují na kulturní a společenský

zážitek, jako jsou kavárny, vinárny a noční kluby. V současnosti se čím dál více rozšiřuje zážitková gastronomie, která je nabízena dražšími podniky a kuchařské školy, gastronomické festivaly a jiné akce, které nabízejí zážitky spojené s gastronomickým uměním, např. ochutnávky vín a pív. (Ryglová et al., 2011, str. 59)

Sportovně rekreační služby

Tento druh služeb se zaměřuje na aktivní trávení volného času a sportovní rekreační aktivity, které pomáhají odstranit stereotyp z každodenního života účastníků. Cílem je využít přírodní a uměle vytvořené podmínky pro sportovní aktivity, turistiku a jiné rekreační aktivity. Tyto služby jsou nabízeny sportovními a rekreačními zařízeními, ale mohou také být součástí ubytovacích a stravovacích zařízení. Tyto služby jsou k dispozici v herních prostorech, jako jsou sportovní haly, bazény, fitness centra a další, nebo v přírodním prostředí, jako jsou pláže, golfové hřiště, lyžařské tratě a jiné. Kromě sportovních aktivit jsou nabízeny i doplňkové služby, jako jsou úschova kol nebo zavazadel, horská služba a šatny. (Orieška, 2010, str. 17; Hesková et al., 2011, str. 113).

Kulturně společenské služby

Tato kategorie služeb se soustředí na uspokojení sociálních a kulturních potřeb jednotlivých cestovatelů a může zahrnovat různé druhy cestování, jako je rekreační, zdravotní nebo lázeňský turismus. Poskytování služeb je účelně plánováno na základě délky pobytu, a proto je důležité, aby provozní doba a ostatní služby odpovídaly poptávce. Objekty poskytující tyto služby mohou zahrnovat kulturní a historické památky (hrady, zámky, technické památky, skanzeny atd.), kulturní a osvětová zařízení (divadla, kina, kulturní domy, galerie, botanické a zoologické zahrady) a společenská a zábavní zařízení, jako jsou kavárny. (Hesková et al., 2011 str. 113-114).

3.6 Destinace

Podle Zelenky a Páskové (2012) se pojem destinace vztahuje k místu, kam se účastníci cestovního ruchu vydávají. Destinace mohou být chápány v užším smyslu jako nabídka atraktivit a infrastruktury na daném místě, nebo v širším smyslu jako oblast s mnoha atraktivními cíli, které jsou výsledkem vysokého počtu návštěvníků cestovního ruchu v této oblasti.

Podle Ryglóvé (2009 str. 12) je stručně vymezený pojem destinace jako „*turistická oblast*“.

Palatková a Pásková (2006 str. 14) uvádějí, že „*destinace je představována svazkem různých služeb koncentrovaných v určitém místě nebo oblasti, které jsou poskytovány v návaznosti na potenciál cestovního ruchu (atraktivitu) místa nebo oblasti*“.

Kirářová (2003 str. 16) ve své publikaci uvádí, charakteristické složky destinace:

- „*Atraktivita*“ – zahrnují kulturní a přírodní zajímavosti, historické stavby a události.
- „*Aktivita*“ – zahrnují zážitkové, sportovní, kulturní a další činnosti.
- „*Dostupnost a doplňkové služby*“ – zahrnují zdravotní, finanční, telekomunikační, poštovní a další služby, které jsou využívány především místními obyvateli v určité oblasti.
- „*Vybavenost*“ – týká se hlavně stravovacích, ubytovacích, sportovních, rekreačních, kulturních a společenských zařízení, které jsou využívány návštěvníky cestovního ruchu.
- „*Produktové balíčky*“ – kombinace služeb a produktů nabízených za zvýhodněné ceny.

3.7 Udržitelný cestovní ruch

Organizace UNWTO definuje udržitelnost jako "typ cestovního ruchu, který zahrnuje ohled na současné i budoucí ekonomické, sociální a environmentální dopady, a který zároveň zohledňuje potřeby návštěvníků, odvětví cestovního ruchu, ochrany životního prostředí a místní komunity" (Pásková, Zelenka, 2018 str. 60).

Zákon č. 17/1992 Sb. o životním prostředí ve znění zákona č. 123/1998 Sb. a zákona 100/2001 Sb. zní „*trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby, a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.*“ (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007).

Podle Páskové a Zelenky (2012 stránky 590-591) se udržitelný cestovní ruch rozeznává z hlediska tří hledisek:

- „*Environmentální*„ - klíčovým prvkem je ochrana a udržování životního prostředí v souladu se životním stylem místních obyvatel.
- „*Holistický*„ - zaměřuje se na negativní dopady v oblasti cestovního ruchu, aktivity návštěvníků, které je způsobují, a jejich vliv na životní prostředí a komunitu, s cílem zabránit negativním dopadům lidské činnosti a umožnit další využití těchto míst.
- „*Ekonomicko-environmentální*„ definice UNWTO - zahrnuje snahu turistických oblastí udržet konkurenční pozici a zachovat kulturní unikátnost v porovnání s méně známými destinacemi, a to v rovnováze se životním prostředím. Udržitelnost cestovního ruchu se posuzuje prostřednictvím různých přístupů k udržitelnému rozvoji, které hledají rovnováhu mezi ekonomickými, ekologickými, sociokulturními a regionálními aspekty.

Významný dokument zabývající se principy na lokální a regionální úrovni udržitelného rozvoje je Agenda 21 (Akční plán rozvoje 21. století). V rámci tohoto dokumentu jsou řešeny problémy na tvorbu rozvojových plánů směřujících k udržitelnosti na základě dodržování určitých principů. V roce 1992 byl tento dokument přijat účastníky Konference OSN na Summitu země. Dalším rozhodujícím předpokladem pro udržitelný rozvoj je Místní Agenda 21, která vymezuje aktivity v rámci jednotlivých obcí, regionů a mikroregionů a vychází z uceleného přístupu ke zmírnění dopadů společně vzájemnými činnostmi obyvatel. První strategie pro udržitelný rozvoj v České republice byla zavedena v roce 2004. Aktuálně platí Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky, který byl schválen vládním usnesením č. 37 ze dne 11. 1. 2010. Tento dokument představuje základ pro tvorbu dalších konceptuálních dokumentů s cílem koordinovat priority a opatření. Rovněž stanovuje vizi udržitelného rozvoje České republiky, která se zaměřuje na ochranu životního prostředí a minimalizaci negativních dopadů. V rámci dlouhodobých cílů je třeba určit tři základní principy (ekonomický, sociální a environmentální). Dokument obsahuje pět priorit:

- „*Společnost, člověk a zdraví*“
- „*Ekonomika a inovace*“
- „*Rozvoj území*“
- „*Krajina, ekosystémy a biodiverzita*“
- „*Stabilní a bezpečná společnost*“ (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007)

V České republice vznikla implementace dokumentu strategický rámec Česká republika 2030, který definuje směr udržitelného rozvoje země na další období. Snahou je zvýšení kvality života v regionech a podpora udržitelného rozvoje v ekonomické, sociální a enviromentální oblasti. Hlavními cíli v rámci strategie jsou:

- „*Lidé a společnost*“ – zaměřuje se na rodinu a komunitu, pracovní nerovnosti, vzdělávání, zdraví a kulturní činnost,
- „*Hospodářský model*“ – oblast výzkumu a vývoje, inovační oblasti, infrastruktura, hospodaření se zdroji, ekonomické instituce a financování,
- „*Odolné ekosystémy*“ – zaměřuje se na krajinu a ekosystémy, zadržování vody v krajině a biologickou rozmanitost,
- „*Obce a regiony*“ – regionální nerovnosti, rozvíjení komunit, pravomoci veřejné správy, přizpůsobení na změny podnebí a suburbanizace,
- „*Globální rozvoj*“ – Česká republika a globalizace a souvislost politik,
- „*Dobré vládnutí*“ – demokratičnost a výkonnost vládnutí (Česká republika 2030, 2022)

3.8 Cykloturistika

Cykloturistika se řadí mezi aktivní formu poznávání cestovního ruchu, která podporuje zdravý životní styl, přispívá k ochraně životní prostředí a patří mezi oblíbenou formu poznávání atraktivit ze sedla jízdního kola.

Pásková, Zelenka, (2018 str. 90) ve svém slovníku vymezují cykloturistiku za aktivní formu cestování, díky které je možné poznávat přírodní a společenské zajímavosti pomocí cestovního kola jejíž cílem nejsou zastavěné oblasti.

„Cykloturistika je tedy druh turistiky, při níž se k cestování používá jízdní kolo. Spojuje v sobě jednoduchost pěší turistiky s výhodami mototuristiky, využívá jejich přednosti a nahrazuje nedostatky. Jízda na kole má výrazný pozitivní vliv na zdraví člověka a nenarušuje

příliš životní prostředí. Zároveň umožňuje poměrně intenzivní vnímání okolí“ (Ondráček a Hřebíčková, 2007 str. 12).

Ryglová a Pásková (2007 str. 26) označují cykloturistiku za formu moderního stylu, kdy účastníci pomocí kola poznávají přírodní atraktivitu okolí.

Podporou rozvoje cykloturistiky v České republice se zabývá Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy České republiky, která byla schválena vládou usnesením č. 678 ze dne 7. července 2004. Tato strategie se zaměřuje na výstavbu nových cyklistických infrastruktur, na dostatečné a přehledné cyklistické značení. Cílem rozvoje cyklistické dopravy je také důležité zaměřit se na propagaci významných oblastí cestovního ruchu a vytvořit bezpečné podmínky a dokonalé zázemí pro cyklisty. Strategie zároveň řídí činnost ministerstev, krajů, obcí a dalších subjektů, v důsledku rozvíjení nové, ale i stávající kvalitní a bezpečné infrastruktury pro cyklisty. (Ondráček, Hřebíčková, 2007 str. 69). Dosažením cílů zvolené Cyklostrategie bude zvýšena mobilita daného území a efektivita dopravní bezpečnosti. Zároveň bude přispívat k rozvoji cestovního ruchu a cykloturistiky v dané oblasti, zlepšení kondice a zdraví cykloturistů a k ochraně životního prostředí (Mourek a kol., 2011 str. 17).

V rámci cykloturistiky je důležitá výstavba cykloturistické infrastruktury, ve které jsou rozlišovány dva různé pojmy a to cyklostezka a cyklotrasa, i když se zdá, že jsou pojmy stejné, jejich významy se liší.

Cyklostezka

Cyklistická stezka je určena pro jízdu na kole a má přesně stanovený začátek a konec trasy. Povrch těchto stezek bývá zpevněný a šířka cesty musí být alespoň tři metry. Cyklostezky jsou značeny svislými či vodorovnými dopravními značkami, které cyklisté musí během jízdy dodržovat a respektovat (Ondráček, Hřebíčková, 2007 str. 80).

Obrázek 1-Dopravní značení cyklostezek

Stezka pro cyklisty

Konec stezky pro cyklisty

*Stezka pro chodce a
cyklisty*

*Stezka pro chodce a
cyklisty oddělená*

Zákaz vjezdu

Příkazová značka

Konec příkazu

Přejezd

Zdroj:vlastní zpracování, (www.bezpecnecesty.cz,online)

Cyklotrasa

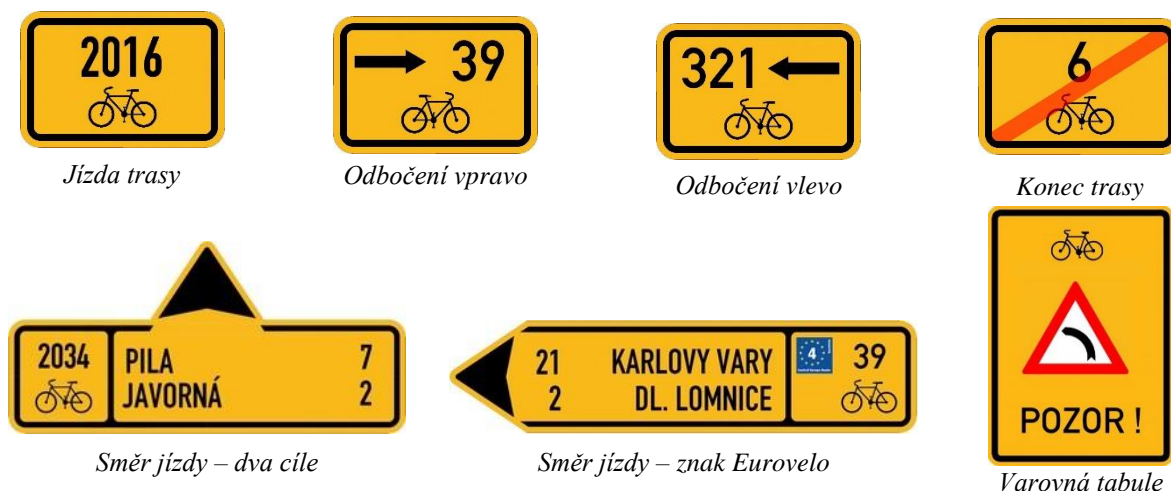
V publikaci Ondráčka a Hřebíčkové (2007 str. 80) se uvádí, že cyklistická trasa je "cesta vedoucí po pozemních komunikacích s kvalitním povrchem. Tato trasa by měla efektivně spojovat místa, mezi nimiž se očekává cyklistická doprava, a to pomocí komunikací vhodných pro jízdu na kole. Cyklistická trasa může být částečně vedena po cyklostezce, částečně po vozovce nebo vyhrazeném pruhu pro cyklisty".

Cyklistické trasy se člení na:

- Místní – označují se za silnice 4. třídy, trasy využívané pro každodenní cyklistiku v obcích a napojují se na trasy regionální, jsou využívány k rekreačním a dopravním účelům
- Regionální – trasy 3. a 4. třídy, se rozlišují na dopravní a rekreační a navazují na místní cyklistické trasy
- Dálkové–silnice 1. a 2. třídy, které jsou označovány také za nadregionální trasy. Spojují vzdálené cíle a jsou spojené s dalšími službami a vybaveností na trasách, patří sem např. ubytování, stravování, servis a mapy (Ondráček, Hřebíčková, 2007 str. 81)

Cyklistické trasy jsou označovány žlutou barvou, na každé z nich je zobrazen symbol jízdního kola, číslo dané trasy a kilometrová vzdálenost k cíli. Umisťují se před každou křižovatkou nebo odbočkou na danou cyklotrasu. (Ondráček, Hřebíčková, 2007 str. 39)

Obrázek 2-Značení cyklotras

Zdroj:vlastní pracování dle:(kct.cz, online)

Značením cykloturistických tras se zabývá Klub českých turistů, který koordinuje vznik kompletních sítí značených cyklotras v České republice. Nově vznikajícím trasám přiděluje evidenční čísla. Dohlíží na jejich údržbu, vede jejich evidenci a provádí pravidelnou kontrolu v případě, že je potřeba označit stávající trasy za předpokladu poskytnutí finančních prostředků. Hlavními zdroji financování značení je z dotací ministerstva pro místní rozvoj, z dotací krajů, mikroregionů a dalších sponzorů (Mourek a kol., 2011 stránky 29-33).

3.9 Strategie cestovního ruchu

V České republice je metodickým a koordinačním orgánem pro oblast cestovního ruchu Ministerstvo pro místní rozvoj, které se zaměřuje na rozvoj cestovního ruchu nacházející se na našem území a zpracovává Koncepci a strategie cestovního ruchu České republiky. (Ministerstvo pro místní rozvoj, online).

V důsledku těchto strategií je snahou podpořit nejen české, ale i zahraniční zastoupení turisticky významných míst a proto využívá činností státní příspěvkové organizace Czech Tourism, která podporuje rozvoj cestovního ruchu z hlediska informačního i mediálního, provádí vzdělávací a výzkumné činnosti v oblasti cestovního ruchu, zaměřuje se na destinační marketing a další činnosti jejíž cílem je propagace České republiky doma i v zahraničí. (Czech Tourism, online)

Strategie rozvoje cestovního ruchu České republiky 2021 – 2030

Vládou České republiky bylo dnem 19.7.2021 schváleno usnesení č. 640 o Strategii rozvoje cestovního ruchu České republiky. Tento strategický dokument definuje věcnou, profesní a finanční stránku na podporu udržitelného cestovního ruchu. Zaměřuje se na rozvoj regionů a maximálního využití destinací, na zvýšení životního blahobytu místních obyvatel a zároveň se snaží omezit negativní vlivy cestovního ruchu na životním prostředí nebo významných atraktivit. Strategie obsahuje následující priority:

- „*Systém řízení a podpory cestovního ruchu*“ – jedná se o systém financování, řízení a spolupráce v oblasti cestovního ruchu, ochrana spotřebitele a bezpečnost
- „*Inovativní nabídky a zážitky*“ – zaměřuje se na modernizaci a udržení rozvoje cestovního ruchu, na infrastrukturu a udržitelný rozvoj
- „*Poptávka / Návštěvníci*“ – efektivnější využití marketingu a rozproštění návštěvníků v daných oblastech cestovního ruchu
- „*Výzkum, vývoj, monitoring, informace*“ – více se zaměřit na využívání dat a informací v oblasti řízení cestovního ruchu a podporovat výzkumné aktivity
- „*Lidé*“ – rozvoj zaměstnanosti, zvyšování kvalifikace a vzdělávání rozvoj (Ministerstvo pro místní rozvoj, online)

Na Strategii cestovního ruchu následně navazují tzv. Akční plány, jedná se o dvouleté nebo tříleté implementační nástroje, které obsahují podrobný popis jednotlivých aktivit spojených s cestovním ruchem. Aktuální Akční plán na rok 2022 až 2023 byl schválen usnesením vlády č. 641 ze dne 19.7. 2021. Cílem tohoto nástroje je udržet nabídku cestovního ruchu, zaměřit se na negativní dopady na životním prostředí, stavu významných památek a místních obyvatel a to udržitelným a co nejefektivnějším způsobem. Akční plán zahrnuje následujících 6 opatření:

- „*Rozvoj mezioborové, meziresortní, mezinárodní spolupráce při nastavení restartu cestovního ruchu*“
- „*Rozvoj systému organizace cestovního ruchu*“
- „*Data a podpora rozhodování*“
- „*Lidské zdroje*“
- „*Rozvoj nabídky cestovního ruchu*“
- „*Marketingové aktivity*“ (Ministerstvo pro místní rozvoj, online)

4 Vymezení destinace

4.1 Český ráj

Obrázek 3 - Pohled na Trosky

Zdroj: vlastní fotografie

Velmi významná turistická oblast Českého ráje jejíž název poprvé použili kolem roku 1870 nadšení hosté půvabnou krajinou, kteří byli ubytováni v lázních Sedmihorky. Český ráj ležící na toku Jizery se může pyšnit svou rozmanitostí krajiny zahrnující lesy a rybníky, pískovcové skály, romantická údolí a kulturně – historické památky, kterými láká stále více návštěvníků k rekreaci, sportu a poznání a řadí se tak mezi symbol české krajiny. V letech 1998 až 1999 byla Česká republika rozdělena na 15 turistických regionů, avšak v roce 2010 byly tyto regiony dále rozšířeny o Východní Čechy Pardubického a Královéhradeckého kraje. Celkem 17 turistických regionů uvedené v příloze č. 1 využívají svého potenciálu k rozvoji a dále se člení do turistických oblastí, které jsou tvořeny nižšími územními celky obcí a měst a nekorespondují s územním členěním státu. Z tohoto pohledu lze Český ráj považovat za součást nejen turistického regionu, ale i turistické oblasti. Český ráj se rozkládá na severovýchodě České republiky a má celkovou rozlohu 1 091 km². Tato rozsáhlá turistická oblast se nachází na území tří krajů: největší část zaujímá Královéhradecký kraj (482 km²), poté Liberecký kraj (399 km²) a nejméně Středočeský kraj (210 km²). V Libereckém kraji sahá na sever až k Jizerským horám a Krkonoším a na východě se dotýká Podkrkonoší. Celkem se na území Českého ráje nachází 126 obcí. V Libereckém kraji mezi známá města patří Malá Skála, Hrubá Skála a Železný Brod, avšak nejvýznamnějším městem je Turnov, který je považován za centrum Českého ráje (Český statistický úřad, online). Různí autoři turistických publikací uvádějí rozdílné hranice území Českého ráje, proto zde uvádím geografické vymezení podle oficiálních stránek Českého ráje v příloze č. 2, které spojuje města Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Hodkovice nad Mohelkou, Železný Brod, Semily, Lomnice nad Popelkou, Nová Paka, Jičín, Kopidlno, Dolní Bousov

a Sobotka (Český ráj, 2021, online). Díky jedinečné rozmanitosti rostlinných a živočišných druhů, mimořádných skalních útvarů a krajiny je území regionu Český ráj od roku 1955 považováno za chráněnou krajinnou oblast (dále jen CHKO). Malé území Českého ráje s mnoha pískovcovými skalními útvary se stalo výjimečné natolik, že od roku 2005 je součástí nejen Evropské sítě geoparků UNESCO, ale také geoparkem UNESCO. (Kartografie Praha a.s., 2001 str. 17)

4.1.1 Chráněná krajinná oblast

Jak jsem již uvedla dříve, Chráněná krajinná oblast Českého ráje byla oficiálně vyhlášena v březnu 1955 a je považována za nejstarší CHKO v České republice. Původní rozloha této oblasti byla 95 km², ale v roce 2002 byla rozšířena o Prachovské skály a přírodní oblast Maloskalska, což její rozlohu zdvojnásobilo na 181,52 km². Současně jsou v rámci CHKO chráněny i menší, ale významné oblasti, jako jsou 11 přírodních rezervací a 2 národní přírodní památky, konkrétně Kozákov a Suché skály. Tento region se vyznačuje typickými skalními městy z pískovců, což je unikátní přírodní úkaz, který se stal charakteristickým znakem zdejší krajiny. Mezi další významné přírodní památky patří Prachovské skály, údolí Plakánek, Hrubosklasko a Trosky. Podrobný seznam lze nalézt v příloze č. 3. Součástí proměnlivé krajiny Českého ráje je i nespočet mokřadů, bažin a rybníků, které jsou domovem pro tisíce vzácných druhů rostlin a živočichů. Krása tohoto území je také do jisté míry ovlivněna přítomností člověka, jehož dílem jsou středověké hrady a zříceniny, ale i roubené domy a chalupy, které tuto krajinu náramně doplňují. Správa CHKO Českého ráje je zajišťována městem Turnov (Akcent a kol., 2009 stránky 7-8).

4.1.2 Geopark

Unikátností jedenácti skalních pískovcových měst byl v říjnu roku 2005 Český ráj zařazen do Evropské sítě geoparků. V roce 2015 se stal součástí Globální sítě geoparků UNESCO a o 5 let později v roce 2020 byl geopark schválením Radou národních geoparků dále rozšířen o významné geologické oblasti v okolí Mnichova Hradiště, Železného Brodu a Nové Paky, a proto celková rozloha geoparku dosahuje již 833 km². Členství v geoparku je po uplynutí třech let znovu nutné obhájit. Důležitou činností geoparků je pečovat o přírodní krásy a historické bohatství zdejší krajiny, uplatňovat poznatky z vědy a výzkumu a podporovat udržitelný cestovní ruch a rozvoj. Geopark Český ráj zahrnuje jedinečnost geologické

krajiny, pískovcové oblasti a pozůstatky hornin z vulkanické činnosti, které jsou cenným nalezištěm drahokamů, zkamenělin a jiných nerostů (Geopark Český ráj, online).

4.2 Turistický Český ráj

V celé oblasti Českého ráje se nachází nespočet přírodních atraktivit, skalních útvarů, hradů a zámků a významných měst, které zvyšují návštěvnost daného regionu. V této části se budu věnovat vybraným kulturně-přírodním atraktivitám a zhodnotím jejich návštěvnost.

4.2.1 Turistické atraktivity

Obrázek 4 - Mariánská vyhlídka

Zdroj: vlastní fotografie

Mezi nejproslulejší a podle mého názoru nejkrásnější jsou skalní města a útvary, které vytvářejí dominantu krajiny Českého ráje. Jedná se zejména o Hruboskalsko s velmi krásnou Mariánskou vyhlídkou. Pozoruhodné jsou i Prachovské skály, Klokočské skály, Maloskalsko a Příhrazské skály. Hrady a zámky jsou také považovány za významné turisticky atraktivní cíle a nikde jich nenajdeme tolik jako v Českém ráji. Za symbol Českého ráje je považována zřícenina hradu Trosky, dále půvabný Valdštejn a hrad Kost. Nelze opomenout také romantický zámek Sychrov, zámek Hrubá skála s překrásným výhledem na Hruboskalsko a zámecký resort Dětenice. Důležité je také zmínit půvabné pohádkové město Jičín a centrum Českého ráje město Turnov, které má dlouholetou tradici v oblasti drahých kamenů a výroby šperků. V Českém ráji najdeme také zachovalé symboly tradiční lidové architektury, která je typická pro roubenou chalupu Kopicův statek a usedlost Dlaskův statek v okolí Dolánek. Přírodní zajímavostí jsou malebná údolí Plakánek a Podtrosecká údolí s řadou rybníků lemované pískovcovými skalami a lesy. Bozkovské dolomitové jeskyně

s rozlohou přes 1000 metrů jsou zařazeny mezi největší a zároveň nejnavštěvovanější jeskyně severovýchodních Čech. Nejvyšším bodem je Kozákov s výškou 744 metrů, na jehož vrcholku se tyčí rozhledna s nádherným výhledem na celou oblast Českého ráje, vrcholky Krkonoš a Jizerských hor, Lužických hor, Českého středohoří apod. Vrchol Kozákova protíná Zlatá stezka Českého ráje a další turisticky značené trasy. Za zlatou stezku Českého ráje jsou považovány stávající stezky, které mají jednotné označení červené turistické značky a propojují ty nejvýznamnější přírodní památky a zajímavosti spolu s možností ubytování a restauračních služeb. Český ráj jako malebný kraj, který vyniká svou pestrostí, členitostí a půvabem přírody se považuje za symbol české krajiny a není divu, že mnoho míst v této oblasti bylo inspirací pro řadu českých filmů (Soukup & David, 2003).

4.2.2 Návštěvnost turistických atraktivit

Monitoringem návštěvnosti turistických atraktivit Českého ráje se každoročně zabývá Sdružení Český ráj, který získává podklady od informačních center z daného regionu. Celkovou návštěvnost turistických atraktivit od roku 2017 do roku 2021 zobrazuje graf č. 1, který má klesající tendenci. V roce 2017 činila celková návštěvnost atraktivit téměř 1,8 mil. turistů, avšak v roce 2018 se snížila o 96 tisíc. Největší návštěvnost byla zaznamenána v roce 2019 a dosahovala téměř 1,9 milionů turistů, oproti roku 2018 je to o 150 tisíc méně. Výrazný pokles v roce 2020 na 1, 2 mil. turistů a snížení o více než 600 tisíc bylo ovlivněno epidemickou situací a vládními opatřeními, které způsobily uzavření některých památek a turistických cílů. Rok 2021 byl také pochopitelně omezen pandemickou situací a oproti roku 2020 region Český ráj navštívilo o 100 tisíc méně turistů, i přesto že návštěvnost nedosahovala tak výrazných hranic, byl tento rok úctyhodný (Český ráj, 2021, online)

Graf 1 - Celková návštěvnost Českého ráje 2017-2021

Zdroj: vlastní zpracování, Návštěvnost památek, turistických cílů, akcí a infocenter Českého ráje v roce 2021, Dostupné z: www.cesky-raj.info

Jak jsem již zmínila region Český ráj nabízí vysoké množství turistických cílů, které lidé každoročně navštěvují, proto jsou v následující tabulce č. 3 zobrazeny ty nejvyhledávanější atrakitivity od roku 2017 do roku 2021.

Tabulka 1-Návštěvnost turistických atraktivit 2017–2021

Návštěvnost turistických atraktivit 2017–2021					
Turistická atraktivita	2017	2018	2019	2020	2021
Škoda Muzeum MB	254 143	273 811	274 242	99 762	76 218
Zámecký resort Dětenice	239 617	242 521	265 719	128 000	95 238
Trosky	112 148	109 539	117 000	99 780	96 983
Staré Hrady	147 500	144 000	145 000	111 215	114 000
Prachovské skály	152 000	162 500	169 500	151 206	130 472

Zdroj: vlastní zpracování, Návštěvnost památek, turistických cílů, akcí a infocenter Českého ráje v roce 2021, Dostupné z: www.cesky-raj.info

Nejnavštěvovanějším cílem od roku 2017 do roku 2019 s téměř 300 tisíci turisty je Škoda Auto Muzeum v Mladé Boleslavi a nepatrně méně navštěvovaný je Zámecký resort Dětenice. Od roku 2020 je u těchto dvou atraktivit opět výrazný propad téměř o 60 % způsobený znepřístupněním památek pro veškerou veřejnost z důvodu pandemie. Další hojně navštěvované atrakitivity jsou Trosky, Staré Hrady a Prachovské skály, které nepropadly tak razantnímu poklesu v období dvou nepříznivých let a jejich návštěvnost se stále držela na vyšších příčkách. U těchto atraktivit totiž nedošlo k uzavření vlivem vládních opatření a lidé v nelehké době čerpali pozitivní myšlenky v přírodě Českého ráje. Dalšími značně oblíbenými místy za rok 2021 je zámek Sychrov, který byl navštíven 58 tisíci návštěvníků, hrad Valdštejn s 51 tisíci turistů, Bozkovské dolomitové jeskyně s návštěvností 38 tisíc a zámek Hrubá skála, kterou navštívilo 35 tisíc turistů.

4.2.3 Návštěvnost turistických center

Informační centra poskytují návštěvníkům aktuální informace z okolí a cenné rady např. v oblasti ceny vstupného, nevhodnější cesty k navštívení památek. Vyhledají vhodné dopravního spojení nebo poskytnou informace ohledně ubytování či možnosti stravování. V turistickém centru je také možné zakoupit turistické známky významných atraktivit, brožury a mapy a mnoho regionálních předmětů. Návštěvníci mohou také v informačním centru nakoupit vstupenky na různé kulturní akce.

V rámci Českého ráje se nachází celkem 22 informačních center. Jejich seznam uvádím v příloze č. 4. Tato centra jsou každoročně navštěvována českými návštěvníky, ale malý podíl tvoří i návštěvníci ze zahraničí. Většinou se jedná o návštěvníky z Německa, Polska, Ruska, Slovenska a dalších zemí. V tabulce níže jsou znázorněna Informační centra s největší návštěvností od roku 2017 do roku 2021.

Tabulka 2 - Návštěvnost turistických center 2017-2021

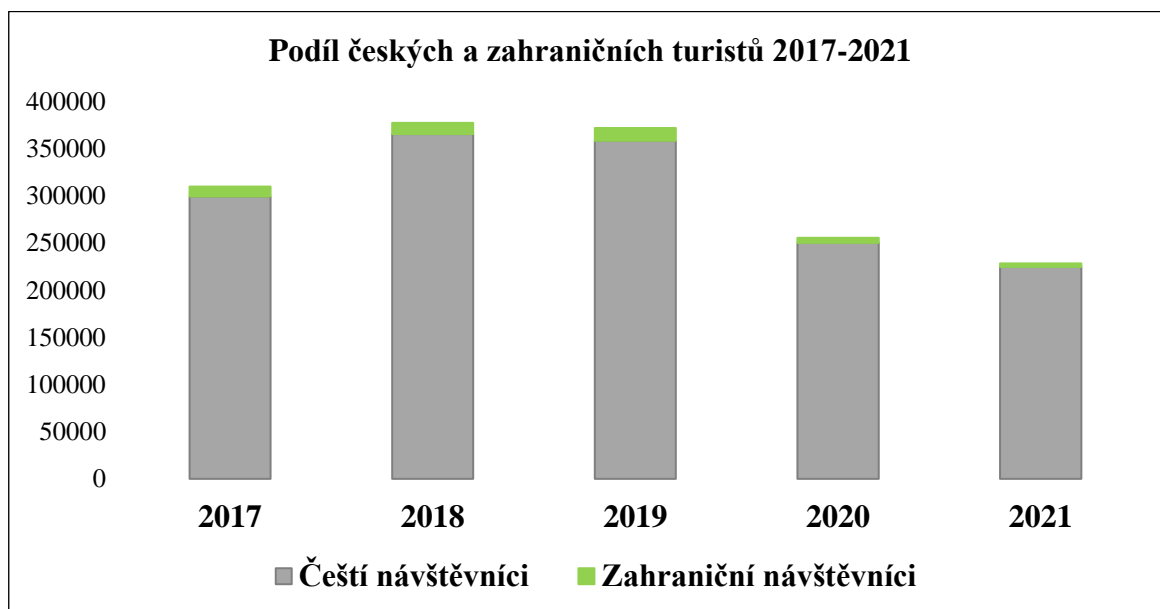
Návštěvnost turistických center 2017-2021					
Informační centrum	2017	2018	2019	2020	2021
Turnov	49 257	48 601	51 291	37 244	31 335
Železný Brod	8 916	8 323	9 705	7 697	7 942
Semily	9 989	12 577	10 008	6 023	5 492
Lomnice n. P.	31 514	16 553	15 988	10 825	11 678
Jičín	107 785	132 494	131 930	87 241	67 005
Sobotka	13 194	12 150	10 704	9 038	8 372
Mnichovo Hradiště	4 460	6 593	8 648	5 457	3 836
Mladá Boleslav	45 648	55 406	55 804	31 261	19 748
Rovensko	2 950	2 486	2 497	2 101	1 745
Nová Paka	6 285	7 548	8 679	7 724	9 815
Dolní Bousov	1 698	2 205	1 893	1 128	1 054
Tábor	6 500	6 400	6 500	0	5 130
Kněžmost	1 315	1 428	0	930	929
Kopidlno	207	152	0	90	101
Zvířetice	8 286	10 556	13 695	8 606	11 450
Sedmihorky	0	42 218	41 178	35 141	32 989
Svijany	12 131	11 815	10 110	5 128	9 901

Zdroj: vlastní zpracování, Informační centrum Český ráj, Dostupné z: www.cesky-raj.info

Jak je zřejmé z tabulky od roku 2017 docházelo k postupnému zvyšování návštěvnosti informačních center, ale od roku 2019 se tato návštěvnost rapidně snížila. Největší návštěvnost je zaznamenána u informačního centra ve městě Jičín, dále v Turnově, Sedmihorkách a na posledním místě v Mladé Boleslavi. Naopak zvýšení návštěvnosti oproti předchozím letům můžeme vidět u Nové Paky.

V následujícím grafickém zobrazení jsou znázorněny čeští a zahraniční turisté a jejich podíl na cestovním ruchu od roku 2017 do roku 2021.

Graf 2 – Podíl českých a zahraničních návštěvníků 2017–2021

Zdroj: vlastní zpracování, Informační centrum Český ráj, Dostupné z: www.cesky-raj.info

Od roku 2020 dochází ke snížení jak českých, tak i zahraničních turistů. V roce 2017 byly infocentra navštívena celkem 310 135 návštěvníky z tohoto počtu bylo 10 593 zahraničních návštěvníků, jejich podíl z 24 % tvořili návštěvníci z Polska, 24 % bylo z Německa, 12 % z Nizozemí, 8 % ze Slovenska, 7 % z Velké Británie a ostatní v malém počtu z Ruska, Francie, Dánska, Itálie a ostatních zemí. Rok 2018 se oproti roku 2017 zvýšil o 66 tisíc návštěvníků na celkový počet 376 925, z toho zahraniční turisté byli v počtu 11 934. V zastoupení 30 % návštěvníků bylo z Německa, 18 % z Polska, 13 % z Nizozemí, opět 8 % ze Slovenska a 6 % z Velké Británie a další. Zvýšení bylo i v roce 2019 ale pouze o necelé 4 tisíce návštěvníků na 378 630, z toho počet zahraničních návštěvníků se také zvýšil na 13 469. Celých 28 % zahraničních návštěvníků bylo z Německa, 25 % z Polska, 13 % z Nizozemí, 5 % ze Slovenska a 5 % z Velké Británie, další zastoupení 4 % měla Francie. Snížení v roce 2020 o 122 tisíc turistů na celkový počet 255 634 návštěvníků byl zřetelně způsoben pandemií covid, ovlivnilo to i přísun zahraničních turistů o 8 tisíc na celkový počet 5 261. Z toho počtu bylo 28 / návštěvníků z Německa, 25 % z Polska, 12 % z Nizozemí, 8 % ze Slovenska, 2 % z Velké Británie a další z ostatních zemí. Rok 2021 byl znovu ve snížení celkového počtu o 27 tisíc na 228 522 návštěvníků. Zahraniční návštěvníci se také snížili o 2 tisíce, největší zastoupení mělo opět Německo 22 %, 26 % byli polští návštěvníci, 12 % bylo z Nizozemí, 10 % ze Slovenska, 2 % opět z Velké Británie a ostatní země.

4.3 Služby Českého ráje

V cestovním ruchu, pro uspokojení potřeb je zapotřebí nejen motivace k danému cíli, ale i nezbytnost vybavenosti daného území snadnou dopravní dostupností, ale i kvalitou ubytovacích a stravovacích služeb.

4.3.1 Stravovací služby

Tyto služby mají v cestovním ruchu vysoký podíl. Nabídka těchto služeb musí být poskytována kvalitně a měla by odpovídat Evropskému standardu. Nabídka stravovacích je velmi pestrá a návštěvníci mohou využít různých forem stravovacích zařízení. Jedná se zejména o restaurace, o stánky rychlého občerstvení, kiosky a další. V rámci delšího pobytu v této oblasti je možné využít stravování v ubytovacích zařízeních formou snídaně, polopenze či plné penze. Nelze uvést veškerá stravovací zařízení, proto jsem si pro výběr vybrala taková, která mohou být na cestách využívána cykloturisty.

Restaurace U Draka – leží přímo pod malebným gotickým hradem Kost a je hojně využívána cykloturisty na svých cestách. Cyklisti mohou využít vnitřní nebo venkovní terasu, která slouží formou samoobsluhy, popřípadě v zadní části zahrady využít občerstvení z grilu či udírny. Tato restaurace má otevřeno pouze v sezóně a lze platit pouze v hotovosti.

Penzion a restaurace U Zvoničky – penzion s restaurací v malebné vesničce Střehom nedaleko obce Sobotky, který svým hostům nabízí poctivou staročeskou kuchyni, ale pořádají i firemní oslavy, svatební hostiny, rauty či sezónní delikatesy např. rybí speciality, zvěřinu nebo zabijačky. Otevřeno mají po celý rok, a to každý den včetně víkendů od 10 do 20. hodin.

Kiosek u rybníka – nachází se v obci Žehrov, u rybníka nedaleko Mnichova Hradiště, a cyklisté ho mohou využít zejména v letních měsících. Nabízí velký výběr od polévek, minulek až po saláty, a nechybí ani oblíbené burgery a pizzy. Pořádají i tradiční zabijačky a příležitostně i kulturní zábavy ve formě koncertů. Otevírací dobu mají většinou od 11 do 22. hodin včetně víkendů, avšak tato doba se může lišit. Sezóna většinou začíná od dubna do října. (www.hkregion.cz, 2022, online)

4.3.2 Ubytovací služby

V Českém ráji je možností pro ubytování spousta a jsou turistům nabízeny v různých formách, avšak vždy musí být brán zřetel na kvalitu poskytovaných služeb a také na výslednou cenu. Návštěvníci při svých cestách mohou vybírat z hotelů, penzionů a apartmánů, z velkého množství kempů. Další možností je ubytovat se v soukromí nebo využít plně vybavených chat a chalup. Z důvodu vysokého množství nabídky ubytovacích zařízení jsem vybrala pouze některá z nich, která jsou vhodná pro cykloturisty.

Zámecký hotel Hrubá Skála – tento Zámecký hotel v kategorii ***** nedaleko Turnova nabízí ubytování ve dvou až čtyřlůžkových pokojích s kapacitou 40 pokojů pro 96 hostů, kteří mohou využít vlastní restauraci, masáže či si užít krásný výhled z vyhlídkové věže. Za dvoulůžkový pokoj s výhledem a se snídaní v ceně hosté zaplatí 2.850 Kč na noc. V zámeckém areálu se nachází také hotel v kategorii **, avšak tyto pokoje nemají vlastní sociální zařízení, to je součástí společné chodby. Toto ubytování je vzhledem k ceně vhodnější pro nenáročné turisty, cena za dvoulůžkový pokoj je 790 Kč za noc. Tato část hotelu teď prochází rekonstrukcí, tak je možné že ceny se nepatrně zvýší.

Penzion Černá Louže – penzion s restaurací v obci Branžež u Nové vsi v blízkosti krásného Komárovského rybníka. Penzion nabízí 8 vybavených pokojů a hosté mohou využít i služby wellness. Nejlevnější dvoulůžkový pokoj standart se snídaní stojí 2.150 Kč na noc. Hosté mohou využít i vlastní restauraci s domácí kuchyní.

Kemp Sedmihorky – kemp, který se nachází v hruboskálním městě Českého ráje je ideální jako výchozí bod pro další turistické atraktivity. Ubytovat je možné se ve vlastním stanu, v mobilním domku, karavanu, v chatkách nebo indiánském týpí. Kemp má i vlastní restauraci a sociální zařízení. Ceny se pohybují od 60 do 4.000 Kč. Důležité je také počítat s poplatkem obce, poplatek za přípojku elektřiny nebo poplatek za úschovu kol. (www.hkregion.cz, 2022, online)

4.3.3 Dopravní služby

Výhodou Českého ráje je jeho umístění a tím i snadná dopravní dostupnost. Pro objevování jeho krás je možné využít osobní automobil, autobus či vlakové spojení.

Automobilová doprava – díky rychlým komunikacím je tato doprava považována za tu pohodlnější a nejvíce využívanou. Je možné se dostat do míst kam to s jinou formou dopravy není možné. Hlavní trasa vede po silnici E65, která vede od Prahy do Mladou Boleslavi přes město Turnov a pokračuje na Železný Brod. Dále je možné využít i silnici číslo 16 z Mladé Boleslavi, okolo Sobotky až do Jičína a dále pokračuje do Nové Paky a Trutnova. Komunikace číslo 35, která vede od Ústí nad Labem, přes Děčín a Liberec do Turnova a dále vede přes Hořice směrem na Hradec Králové. Využít je i možné silnici číslo 32, která navazuje na D11 a vede z Poděbrad přes Kopidlno směrem k Jičínu (Mapy.cz, 2022, online).

Autobusová doprava - Autobusová doprava je další z dopravních prostředků, která umožňuje objevovat krásy Českého ráje. Dálkové spoje jsou přímo propojeny s Prahou, Libercem, Hradcem Králové i Pardubicemi. Další místní spojení jsou určeny pro přepravu obyvatel a návštěvníků v regionu a jsou provozovány soukromými dopravními společnostmi. V letní sezóně je možnost využít turistických autobusů, které slouží i pro přepravu cyklistů. Veškeré jízdní řády je možné zjistit na stránkách dopravních společností, popřípadě se informovat v místních infocentrech. V Českém ráji jsou také v letní sezóně rozšířené historické autobusy zahrnující dvě trasy s nejčastějším důvodem pro návštěvu turistů. První trasa začíná v Rovensku pod Troskami a končí v Turnově a druhá trasa jezdí z Turnova do Semil. Jízdné pro dospělého člověka je 40 Kč.

Železniční doprava – je také velmi rozšířená a zahrnuje poměrně hustou železniční síť. Hlavní trať vede z Prahy do Turnova, další trať z Hradce Králové až do Liberce. Další důležitý spoj je z Chlumce nad Cidlinou do Trutnova a dále místní tratě z Nymburka do Jičína a z Bakova nad Jizerou do Kopidlna či z Mladé Boleslavi do Staré Paky. Netradiční zážitek v letní sezóně je jízda historickým parním vlakem, který má dvě trasy a to Turnov – Rovensko pod Troskami Turnov a zpět, Turnov – Semily a zpět. Cena se pohybuje od 30 Kč do 150 Kč za osobu, záleží na zvolené trase. Dále je možné využít motorový vlak, který jezdí stejnou trasu jako vlak parní a cena se pohybuje od 30 Kč do 100 Kč za osobu. (vlakemrajem.cz, 2022, online)

4.4 Cykloturistika v Českém ráji

Podle webového portálu www.hkregion.cz se v Českém ráji nachází 78 cyklovýletů, avšak ve skutečnosti je jich mnohem více a lze je kombinovat různými směry. Cyklistické trasy se také dělí na trasy s různou obtížností v terénu od nenáročných až po středně náročné s různou délkou daných kilometrů. Tato část práce je zaměřena na vybrané cyklistické trasy s různou obtížností, délkou, ale i různými atraktivitami.

K zámku, hradu i ke zřícenině

Cyklotrasa č. 1 – Jičín – hrad Kost – Jičín

Délka trasy: 44 km

Cyklistická trasa nenáročné obtížnosti vedoucí z Jičína do Sobotky se zastávkou u hradu Kost, poté směrem k Prachovským skalám a zpět cestou do Jičína.

Romantika v Českém ráji

Cyklotrasa č. 2 – Jičín – hrad Kost – Trosky – Jičín

Délka trasy: 59 km

Náročná trasa začínající v Jičíně, která dále vede přes Mariánskou zahradu a pokračuje k pramenu Svaté Trojice. Trasa pokračuje do Samšiny a dále do obce Vesec, kde je možné shlédnout venkovskou architekturu. Okruh trasy vede oko Věžického rybníka a na známou zříceninu hradu Trosky, která nás dovede k Dolskému rybníku až do Mladějova. Zpět cesta vede po cyklotrase č. 14 a zavede nás až do Jičína. Tato trasa patří mezi atraktivní.

Hrad a zámek

Cyklotrasa č. 3 – Staré Hrady – Dětenice – Staré hrady

Délka trasy: 18 km

Nenáročná cyklotrasa vedoucí na hrad a zámek Staré hrady přes obec Libáň a pokračuje do obce Dětenice, kde můžeme navštívit barokní zámek s pivovarem a středověkou krčmu. Cesta dále vede přes obec Hasina a Psinice, zpět do Libáně a Starých hradů.

Podtroseckým údolím k Troskám

Cyklotrasa č. 4 – Libošovice u Sobotky – hrad Trosky – Libošovice u Sobotky

Délka trasy: 18 km

Méně náročná trasa začíná v obci Libošovice a vede k rybníku Věžák do Troskovic s odbočkou na zříceninu hradu Trosky a zpět do Libošovic. Trasu je možné si prodloužit, pokud na začátek a cíl v Sobotce, poté by trasa dosahovala 30 km.

Brdský okruh kolem Nové Paky

Cyklotrasa č. 6 – Nová Paka – Levínská Olešnice – Nová Paka

Délka trasy: 34 km

Středně obtížná trasa, která začíná ve městě Nová Paka, které je centrem Českého ráje a Krkonoš. Dále trasa pokračuje na obec Česká Proseč, Úbislavice a Nová Ves nad Popelkou, v této obci je možné shlédnout 11 památkově chráněných objektů tesařských mistrů. Dále se pokračuje přes osadu Karlov do Levínské Olešnice a zpět do Nové Paky.

Dva okruhy Mariánskou zahradou

Cyklotrasa č. 7 – Ostružno – Podhradí – Ostružno – Jičín – Staré Hrady – Jičín

Délka trasy: 46 km

Trasu je možné začít a skončit v obci Ostružno, aby dosahovala 13 km. Pro náročnější trasu si lze za začátek a cíl určit Jičín a trasa by dosahovala 46 km. Kratší trasa začíná v obci Ostružno přes obec Březina a Vokšice směrem do Podhradí, U Svaté Trojice a zpět do Ostružna. Pro delší trasu je začátek v Jičíně přes Libáň a Staré Hrady do Zelenecké Lhoty, dále přes Markvartice, Příchvoj a zpět do Jičina.

Z Jičina na Tábor a do Lomnice nad Popelkou

Cyklotrasa č. 8 – Jičín – Lomnice nad Popelkou – Jičín

Délka trasy: 40 km

Trasa začíná u Valdické brány v centru Jičina a poté vede k nejstarší rozhledně v Českém ráji na Milohlídku. Poté trasa vede zpět do Jičina a pokračuje směrem do Lomnice nad Popelkou přes obce Zebín, Valdice, Železnice, Zámezí, Cidlina a Košov. Z Lomnice nad Popelkou trasa vede na rozhlednu Tábor, dále na Tichánkovu rozhlednu a pokračuje směrem Tábor, Ploužnice a zpět do Jičina.

Z Jičina do Turnova

Cyklotrasa č. 9 – Jičín – Turnov

Délka trasy: 32 km

Zajímavá trasa začíná v Jičíně a vede centrem Českého ráje přes Hrubou skálu do Turnova. Zpět je možné využít dostupný dopravní prostředek.

Z Jičina na Trosky

Cyklotrasa č. 10 – Jičín – hrad Trosky – Jičín

Délka trasy: 40,5 km

Středně náročná trasa se začátkem v Jičíně s návštěvou Prachovských skal dále pokračuje do obce Pařezská Lhota na zříceninu hradu Pařez. Dále pokračuje na Mladějov, Dolský Mlýn přes Trosky a Jinolické rybníky do Podůlsí a Holína s cílem v Jičíně.

Za romantikou na Sychrov

Cyklotrasa č. 11 – Svijanský Újezd – Pěňčín – Sychrov – Soběslavice – Svijanský Újezd

Délka trasy: 19,6 km

Nenáročná trasa začíná ve Svijanském Újezdě a pokračuje do obce Pěňčina, kde je možné navštívit kozí farmu. Dále pokračuje na zámek Sychrov a poté směrem přes Soběslavice zpět do Svijanského Újezdu.

Za Táborskými rozhledy

Cyklotrasa č. 12 – Rovensko pod Troskami – Tábor – Rovensko pod Troskami

Délka trasy: 27 km

Z Rovenska pod Troskami vede cyklotrasa do obce Rváčov směrem na vrchol rozhledny Tábor a stejnou cestou vede trasa zpět.

Okruh okolo Sobotky

Cyklotrasa č. 13 – Sobotka – Vesec u Sobotky – Sobotka

Délka trasy: 21,5 km

Méně náročná trasa, která začíná v obci Sobotka a pokračuje směrem do obce Střehom a dále do Drhlen se zastávkou u Drhlenského rybníka. Dále vede cestou k hradu Kost a pokračuje přes Vesec u Sobotky k zámku Humprecht a zpět do Sobotky. Trasa je vhodná i pro děti a vede krásnou krajinou.

Hruboskalská trasa

Cyklotrasa č. 14 – Sedmihorky – Hrubá Skála – Kacanovy – Turnov – Sedmihorky

Délka trasy: 15,8 km

Cyklovýlet začíná v bývalých lázních Sedmihorky a pokračuje na Hrubou Skálu a Hruboskalské skalní město, dále trasa vede po zelené značce do obce Kacanov a dále směr Turnov a zpět do Sedmihorek.

Cyklotrasa kolem skal

Cyklotrasa č. 15 – Malá Skála – Loučky – Klokočí – Rotštejn – Rakousy – Malá Skála

Délka trasy: 18,7 km

Cyklovýlet kolem skal začíná u Boučkova statku na Malé Skále a vede dále přes Loučky a Klokočí na Rotštejn. Po cestě je možné si prohlédnout Suché skály, Besedické skály a Klokočské skály.

4.4.1 Služby cykloturistiky

Cyklobusy

Podle www.craj.cz se lze dozvědět o cyklobusech v Českém ráji mnoho informací ať už se jedná o historii cyklobusů, jízdních řádů jednotlivých linek, financování, informace o uzavírkách a objížděčkách, či informace o partnerech projektu.

Projekt Letní turistické autobusy Český ráj 2000 začal dne 3.6.2000 a to pouze na dvou linkách, kterým bylo přiřazeno žluté a červené barevné označení a muselo být zřízeno i pět nových zastávek. Projekt byl ukončen 3.9.2000 a přepravil 3700 osob a 50 jízdních kol. Hlavním nositelem tohoto projektu je Mikroregion Český ráj, který navázal spolupráci se společnostmi JENA-CZ a ČSAD Semily a.s. a dalšími 21 obcemi a městy, které projekt podporují i finančně.

V roce 2022 se provoz cyklobusů může pyšnit již 23. úspěšné sezóny. Níže uvádím aktuální jízdní linky cyklobusů v Českém ráji. Mapové zobrazení jednotlivých linek uvádím v příloze č. 4.

Cyklobus č. 342 – Fialová trasa, která vede z Turnov – Malá Skála, Vranové – Jablonec nad Nisou a převeze až 5 jízdních kol. Linka jezdí od měsíce duben do září o víkendech a státních svátcích.

Cyklobus č. 391 – Červená linka, která je považována za páteřní a jezdí na trase Turnov – Hrubá Skála – Újezd pod Troskami – Libuň – Holín – Jičín. Je schopna převézt 6 jízdnic kol. Tato linka jezdí od května do září, a to o víkendech a státních svátcích. Dále jezdí od července do srpna, a to i v pracovní dny.

Cyklobus č. 392 – Zelená linka vedoucí na trase Liberec – Turnov – Vyskeř – Sobotka. Převezve 5 jízdnic kol. Jezdí od července do srpna o víkendech a státních svátcích a od července do srpna jezdí pouze v pátek.

Cyklobus č. 395 – Tmavě zelená linka na trase Liberec – Bedřichov – Jablonec nad Nisou – Turnov. Převezve až 19 jízdnic kol. Tento cyklobus jezdí od dubna do září o víkendech a státních svátcích a od července do srpna i v pracovní dny.

Cyklobus č. 510 – Žlutá linka, která vede z města Jičín – Holín – Prachovské skály – Pařezská Lhota – Mladějov – Sobotka – Podkost. Převezve 6 jízdnic kol a jezdí od dubna do září o víkendech a státních svátcích a od července do konce srpna i v pracovní dny.

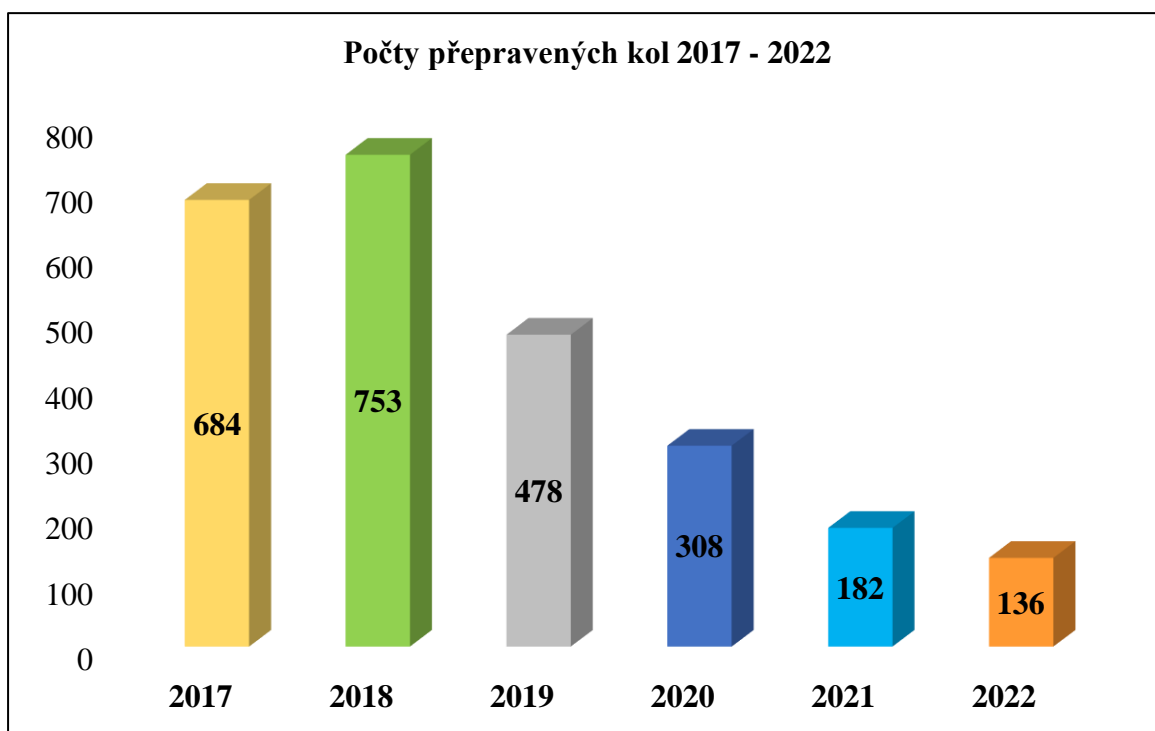
Cyklobus č. 591 – Modrá linka, vedoucí na trase Semily – Chuchelna, Kozákov – Rovensko pod Troskami – Troskovice. Převezve 6 jízdnic kol a jezdí od července do srpna o víkendech a státních svátcích. Nejezdí v pracovní dny a zastavuje pouze pro výstup.

Cyklobus č. 864 – Růžová linka vedoucí z města Turnov – Klokočí – Koberovy – Železný Brod a převezve 5 jízdnic kol. Cyklobus jezdí od dubna do září o víkendech a státních svátcích. Opět nejezdí v pracovní dny a zastavuje pouze pro výstup.

Cyklobus č. 997 – Hnědá linka na trase Mladá Boleslav – Mnichovo Hradiště – Kněžmost – Sobotka, převezve 7 jízdnic kol a jezdí od 28. května do konce září o víkendech a státních svátcích.

Následující graf uvádí počty přepravených kol od roku 2017 do roku 2022.

Graf 3 – Počty přepravených kol 2017–2022

Zdroj: vlastní zpracování, dostupné z: Počet přepravených kol, Závěrečné zprávy – MIKROREGION ČESKÝ RÁJ (craj.cz)

Největší počet přepravených kol lze na grafu vidět v roce 2018. K výraznému poklesu došlo v roce 2019 a to o 295 přepravených kol. Další roky jsou také v postupném snižování, v roce 2020 došlo také ke snížení oproti roku 2019 o 170 přepravených kol. Rok 2021 se také oproti minulému roku snížil o 126 přepravených kol. Rok 2022 vykazuje nejnižší počet přepravených kol v součtu 136, méně o 46 přepravených jízdních kol než v roce 2021.

Cykloservisy, cykloprodejny a půjčovny kol

Služby prodejen, servisů a půjčovny kol jsou v menším zastoupení, čekala bych, že v oblasti Český ráj jich bude více. Hlavní specializací je zejména na prodej a půjčování kol a elektrokol, či zapůjčení nebo prodej cyklistického vybavení a doplňků.

Jičín a okolí

Topsport půjčovna – se nachází v obci Ostružno a nabízí možnost zapůjčení kol a sportovního vybavení, nabízí také servisy a poradenskou činnost

Mladá Boleslav

Jirapo Cykloport – cykloprodejna v Mladé Boleslavi, která zajišťuje prodej náhradních dílů a sportovního vybavení

Maniac Bike – prodejna jízdních kol a cyklistického vybavení v Mladé Boleslavi zajišťující i servis jízdních kol

Mnichovo Hradiště

Cykloprodejna Kafka – cykloprodejna nacházející se v Mnichově Hradišti a specializuje se na prodej jízdních kol a jejich servis, zaměřuje se také na prodej sportovních potřeb

Cykloport Radim Fiala – prodejna zajišťující servis a opravu jízdních kol v Mnichově Hradišti

KH Sport – Firma rodinného charakteru zajišťující servisní služby nacházející se v Mnichově Hradišti

Semily

BC Sport Semily – prodej a servis jízdních kol v obci Semily, dále prodej náhradních dílů a cyklistického vybavení a doplňků

Půjčovna elektrokol Semily – sportovní centrum v obci Semily zaměřující se na půjčování elektrokol. Ceník půjčovného se pohybuje 350 Kč na den, 600 Kč na dva dny a na 3 dny 700 Kč. Do 4 hod. je cena půjčení za elektrokolo 150 Kč, ochranné přilby půjčují ke kolu zdarma

Sobotka

Bike servis Drop – prodejna kol a cyklistického vybavení v obci Osek, dále se zaměřují na servis a půjčovnu kol

Rovensko pod Troskami a okolí

Cyklo Šonský Josef – prodejna s dlouholetou tradicí se specializací na půjčování a servis kol. Cena půjčovného se pohybuje podle typu kola od 350 Kč do 500 Kč za den. Nabízí i zapůjčení elektrokol

Půjčovna elektrokol – Hospoda U Mamuta – půjčovna v obci Rovensko pod Troskami, která se zabývá půjčováním elektrokol. Cena půjčovního na jeden je 790 Kč, na dva dny 1425 Kč a za 3 dny se cena pohybuje již přes 2 tisíce

Turnov a okolí

Kola Český ráj – půjčovna kol ve městě Turnov. Cena půjčení kola na jeden den je 300 Kč, na 3 a více dní 250 Kč, cyklistickou helmu mají za poplatek 50 Kč

Půjčovna kol Bohemia Inn – půjčovna kol a včetně příslušenství, v nabídce jsou klasická kola i elektrokola, Horské kolo se pohybuje 300-350 Kč na den, Elektrokolo 750 Kč na den (Cykloservisy Český ráj, 2023, online)

Úschovny kol

Úschovny kol mají také velmi malé zastoupení a nejsou cyklisty téměř využívané. Většinou tyto služby bývají součástí ubytování. Úschovu kol je možné využít například při návštěvě Prachovských skal. Možné je využít úschovu kol i v kempu Sedmihorky nebo při zámeckém pobytu na Hrubé Skále. Myslím, že úschova kol by si zasloužila větší propagaci a případně větší zastoupení při návštěvě památek.

Služby Cyklisté vítání

Tento projekt vznikl v roce 2006 z důvodu zvyšujících se potřeb cyklistů. Zaměřuje se na kvalitní poskytování ubytovacích služeb, ale i služeb v oblasti stravování. Jedná se o nadnárodní certifikační systém, který se zabývá vysokými standardy v oblasti kvalitního poskytování a nabídky služeb zaměřených na zájmy cykloturistů. Jejich úkolem je ověřovat daná turistická zařízení a jejich nabídku služeb, z hlediska kvality a vybavení. Kontrolují ubytovací zařízení, restaurace, kempy a jiná turisticky navštěvovaná místa pro cyklisty. Certifikací se v rámci České republiky zabývá Partnerství, o.p.s., které se zaměřují na vhodné objekty pro zařazení do projektu. V České republice již množství certifikovaných objektů přesahuje tisíc vhodných zařízení. Pro získání certifikace musí zařízení splnit povinné a doplňkové požadavky, které jsou rozdělené dle jednotlivých typů např. na kempy, stravovací zařízení, turistické atrakce apod. Mezi povinné požadavky přísluší například poskytnutí lékárničky nebo základního nářadí pro opravu a úschovu kol. Doplňkové požadavky zahrnují např. prodej map, návrhy na výlety nebo či pomůcky pro umytí kola.

5 Analytická východiska

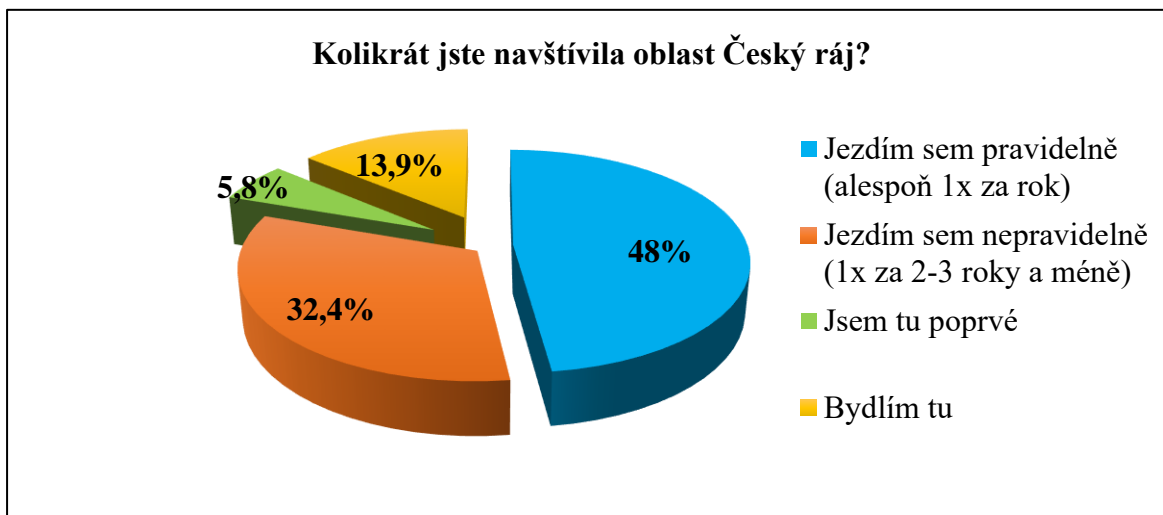
Praktická část diplomové práce byla zaměřena na dotazníkové šetření a rozhovory.

5.1 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření bylo vytvořeno elektronicky pomocí webového portálu www.survio.cz. Dotazníkové šetření probíhalo 25 dní od 8.11.2022 do 2.12.2022 a zúčastnilo se ho celkem 173 respondentů. Vzorek respondentů byl směřován na relevantní veřejnost cykloturistů a byl zveřejňován na cykloturistických portálech a webových skupinách zabývajících se cykloturistikou či zasílán vybraným cykloturistům, proto není dotazník zkreslen nerelevantními daty.

Dotazníkové šetření je uvedené v Příloze č. 5 a zahrnuje 20 otázek, které jsou následně zpracovány do grafů a jejich výsledky jsou posouzeny výkladem.

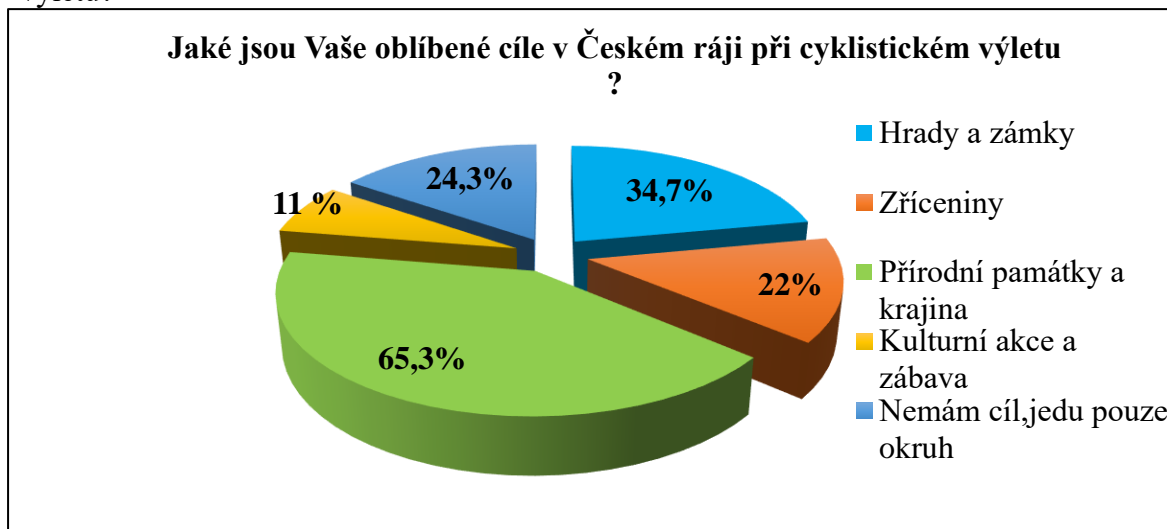
Graf 4 – Otázka č. 1 - Kolikrát jste navštívila oblast Český ráj?

Zdroj: vlastní zpracování

Následující graf znázorňuje, že 48 % návštěvníků Českého ráje tuto oblast navštíví alespoň jednou ročně a rádi se do této oblasti vrací opakovaně. Nepravidelně sem jezdí 32,4 % alespoň jednou za dva až tři roky. Místní obyvatelé se podílejí na návštěvnosti 13,9 % a poprvé Český ráj navštívilo 5,8 % respondentů.

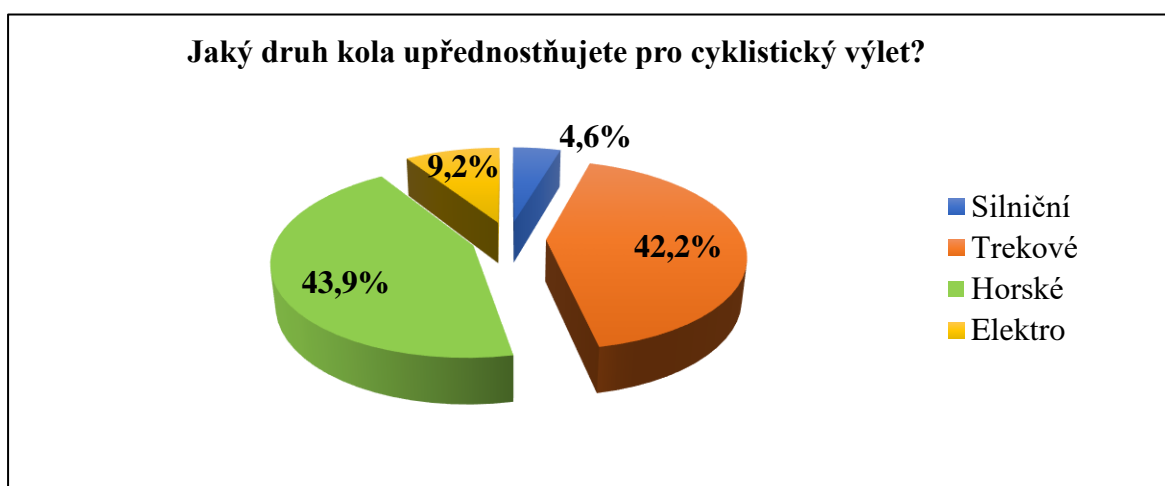
Graf 5 – Otázka č. 2 - Jaké jsou Vaše oblíbené cíle v Českém ráji při cyklistickém výletu?

Zdroj: vlastní zpracování

Český ráj se pyšní svou rozmanitou krajinou a přírodními památkami, proto není divu, že tato část se řadí mezi neoblíbenější cíle a podílí se tak 65,3 % respondentů. Mezi další oblíbené cíle mezi návštěvníky jsou hrady a zámky, a to s celkovými 34,7 %. Velký podíl respondentů a to 24,3 % uvádí, že žádný oblíbený cíl v destinaci Český ráj nemají a pouze jedou okruh. Zajímavým cílem jsou také zříceniny, které se podílejí 22 %. Méně oblíbenými cíli jsou kulturní akce a zábava s 11 %.

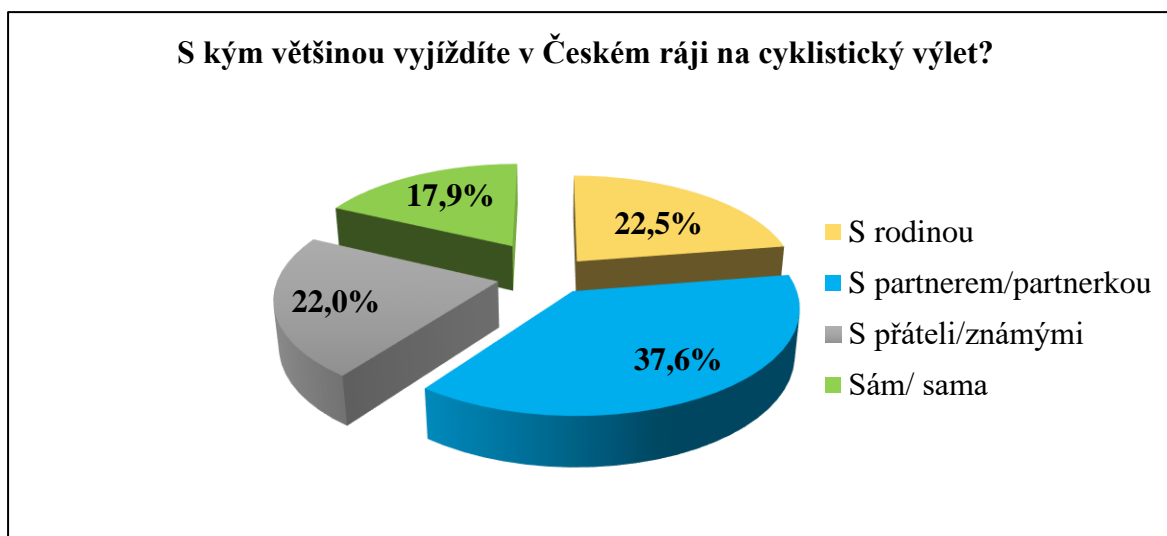
Graf 6 – Otázka č. 3 - Jaký druh kola upřednostňujete pro cyklistický výlet?

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvíce cyklisté pro svou cestu využívají z 43,9 % horské kolo. V poměrně stejném podílu respondenti z 42,2 % využívají kolo trekové. Méně cyklisté využívají kolo silniční a elektro.

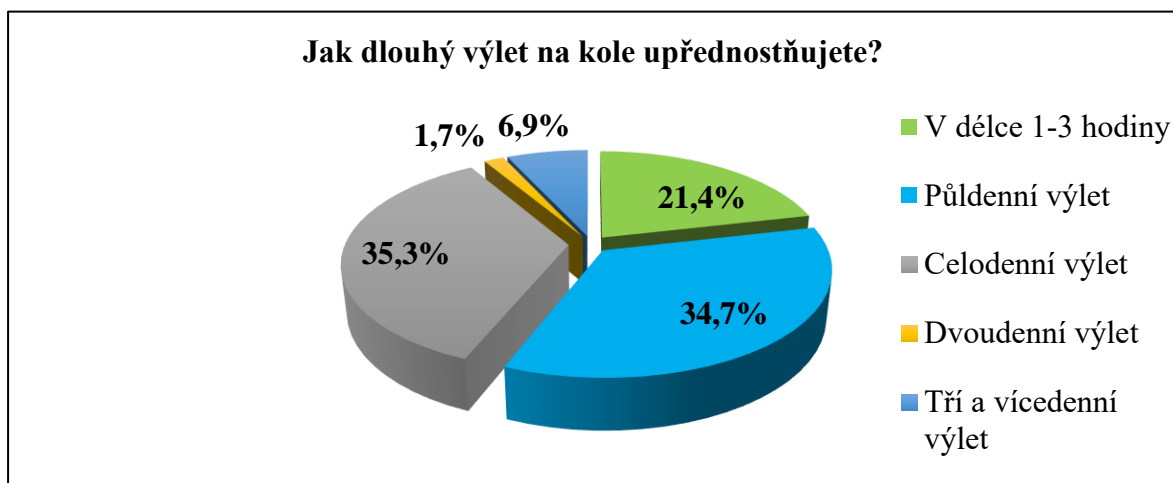
Graf 7 – Otázka č. 4 - S kým většinou vyjždíte v Českém ráji na cyklistický výlet?

Zdroj: vlastní zpracování

Respondenti na výlety do této oblasti nejvíce jezdí s partnerem nebo partnerkou a to 37,6 %. Poměrně stejné zastoupení 22 % mají rodinné výlety a výlety s přáteli a známými. Sám/sama se do oblasti vydává celkem 17,9 % návštěvníků.

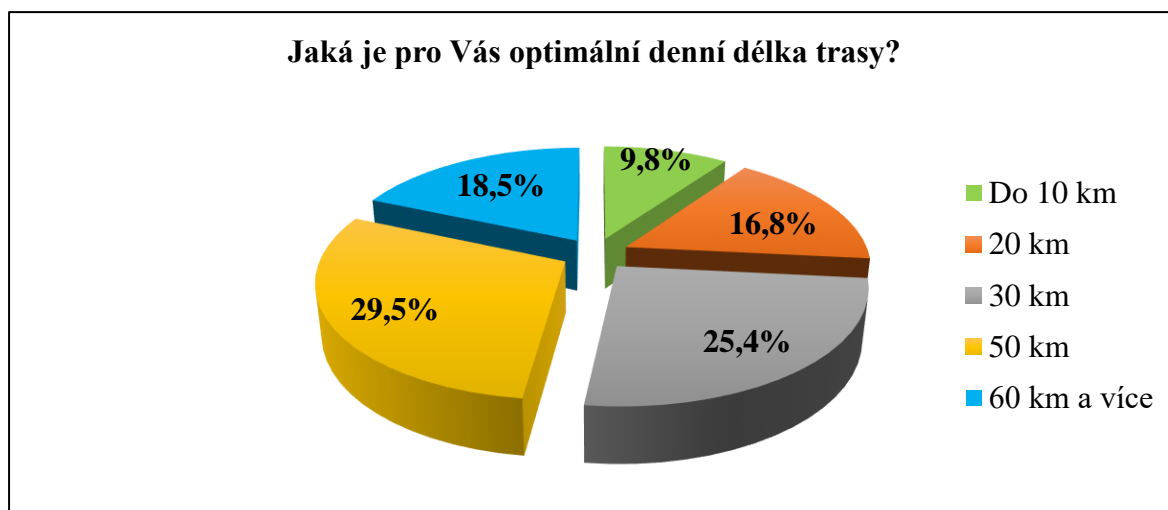
Graf 8 – Otázka č. 5 - Jak dlouhý výlet na kole upřednostňujete?

Zdroj: vlastní zpracování

Při vyhodnocení tohoto grafu je zřejmé, že 35 % návštěvníků oblasti preferuje celodenní výlety. Na půldenní výlety jezdí návštěvníci dané oblasti v počtu 34,7 %. Celkem 21,4 % návštěvníků jezdí do Českého ráje na výlety v délce 1-3 hodiny. Výlety na více dní jsou cyklisty méně preferovány.

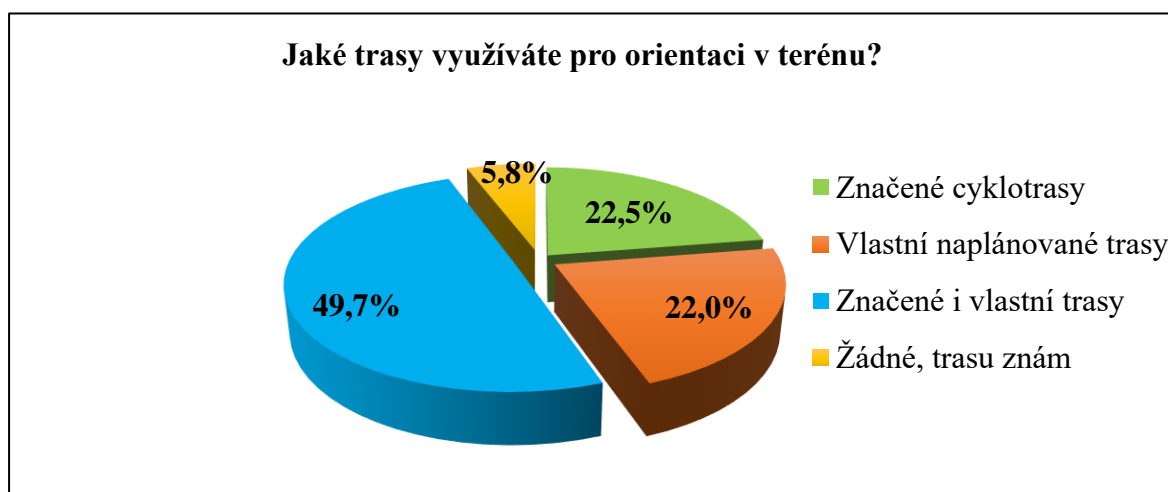
Graf 9 – Otázka č. 6 - Jaká je pro Vás optimální denní délka trasy?

Zdroj: vlastní zpracování

Respondenti v počtu 29,5 % považují za optimální denní délku trasy 50 km. Dalších 25,4 % návštěvníků upřednostňuje trasu v délce 30 km. 18,5 % dotazovaných uvedlo za optimální trasu 60 km a více. Krátké cyklotrasy do 20 km využívá 16,8 % a výlety do 10 km považuje za optimální téměř 10 % respondentů.

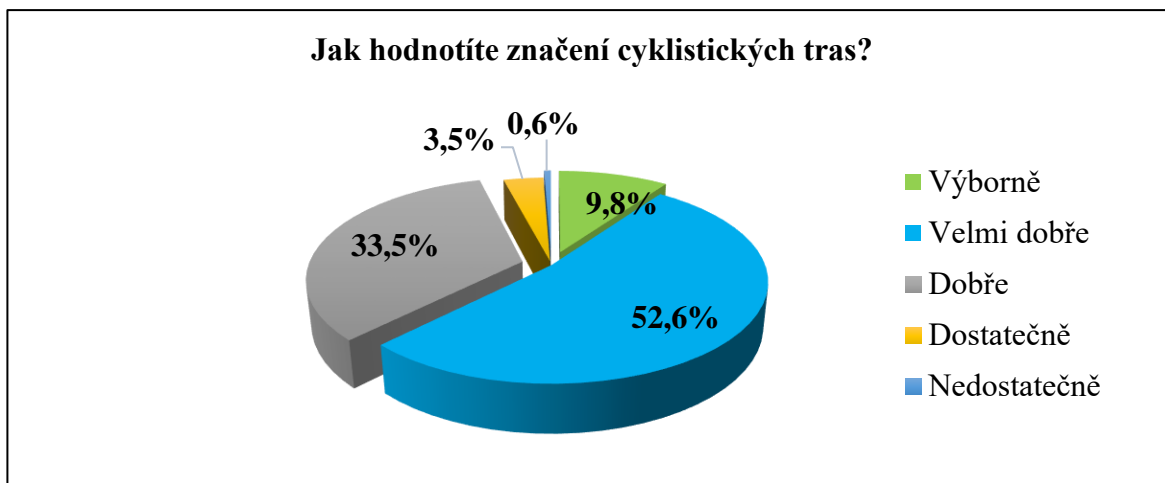
Graf 10 – Otázka č. 7 - Jaké trasy využíváte pro orientaci v terénu?

Zdroj: vlastní zpracování

Seskupení značených i vlastních cyklotras upřednostňuje 49,7 % respondentů. Značené cyklotrasy jsou cyklisty využívány v zastoupení 22,5 %. Vlastní cyklotrasy, které si cyklisti sami naplánují preferuje 22 % dotazovaných.

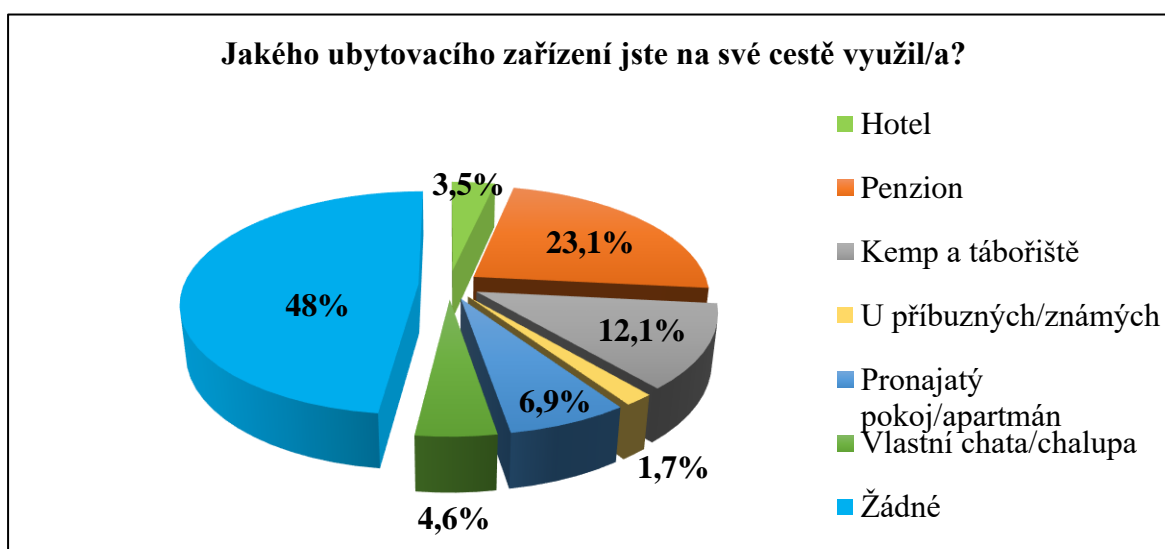
Graf 11 – Otázka č. 8 - Jak hodnotíte značení cyklistických tras?

Zdroj: vlastní zpracování

Více jak polovina z dotazovaných hodnotí značení cyklotras velmi dobře a to 52,6 %. 33,5 % respondentů jsou s cyklistickým značením spokojeni dobře. Téměř 10 % hodnotí cyklotrasy na výbornou. Ostatní návštěvníci a to 3,5 % hodnotí trasy za dostatečné a necelé procento návštěvníků za nedostatečné.

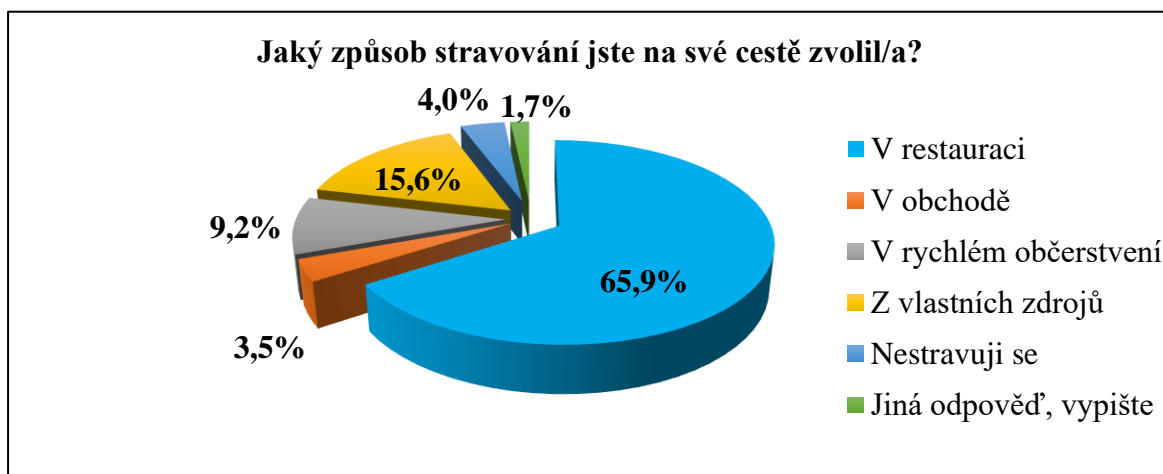
Graf 12 – Otázka č. 9 - Jakého ubytovacího zařízení jste na své cestě využil/a?

Zdroj: vlastní zpracování

Takřka necelá polovina návštěvníků, tedy 48 % na své cestě nevyužila žádného ubytovacího zařízení. Nejvíce z dotazovaných preferuje penzion a to 23,1 %, 12,1 % využívá kemp či tábořiště, 6,9 % pronajatý pokoj a 4,6 % upřednostňuje ubytování ve své chatě či chalupě. Nejméně je využíván návštěvníky hotel či ubytování u příbuzných a známých.

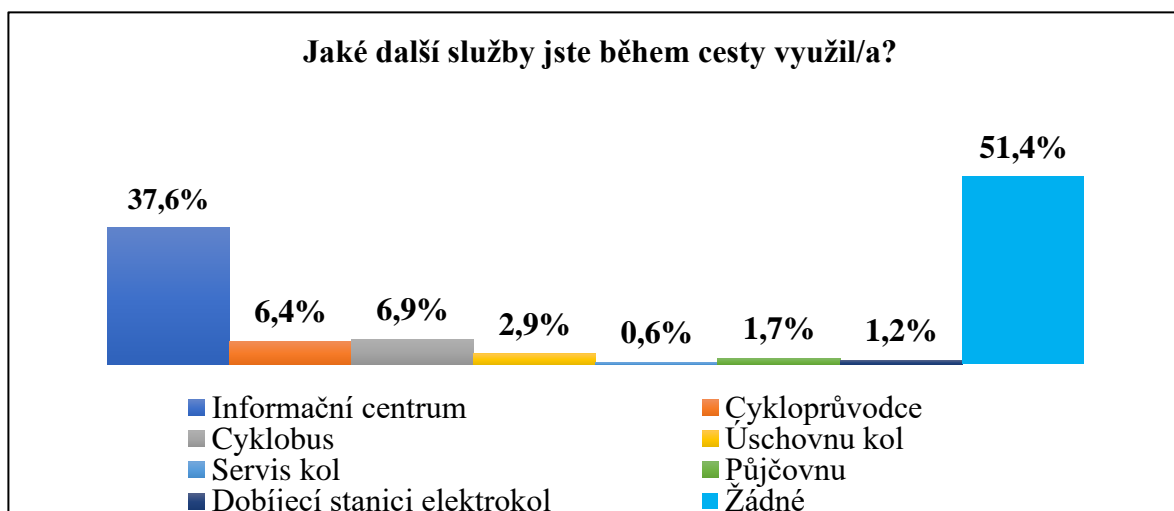
Graf 13 – Otázka č. 10 - Jaký způsob stravování jste na své cestě zvolil/a?

Zdroj: vlastní zpracování

Celkem 65,9 % návštěvníků v oblasti Českého ráje se stravuje v místních restauracích. Dále 15,6 % využívá stravování z vlastních zdrojů a 9,2 % v rychlém občerstvení. Stravování v obchodě potravinami návštěvníci téměř nevyužívají nebo se na svých cestách nestravují vůbec. Respondenti také uvedli kombinaci stravování v restauraci a z vlastních zdrojů.

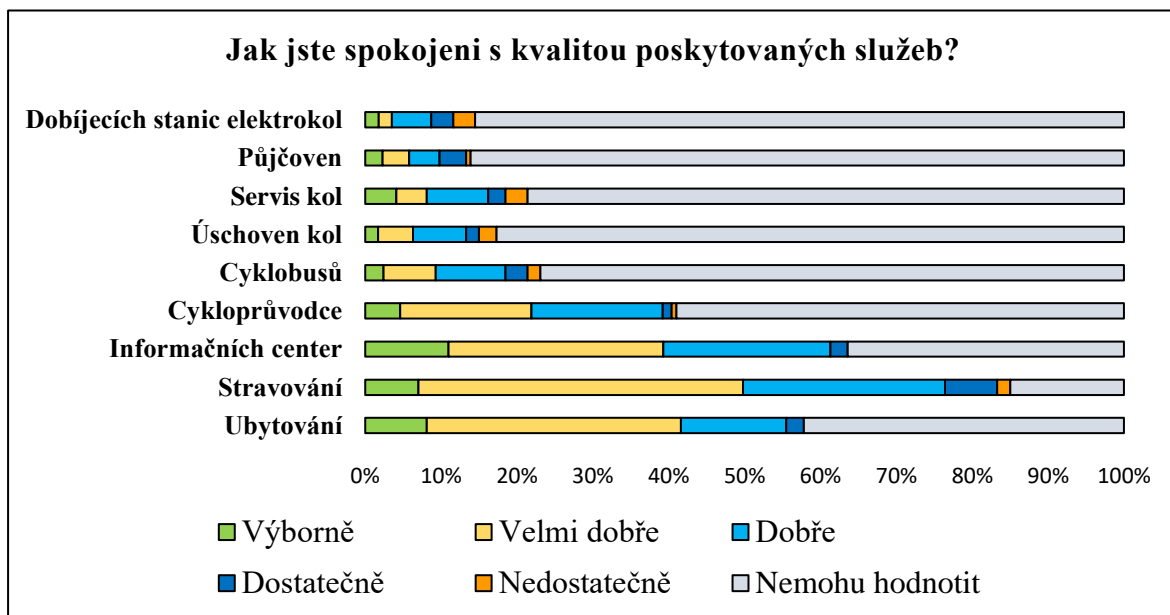
Graf 14 – Otázka č. 11 - Jaké další služby jste během cesty využil/a?

Zdroj: vlastní zpracování

Z tohoto grafu lze usuzovat, že cyklisté moc služeb na svých cestách nevyužívají. Nejvíce respondentů a to 37,6 % využívá informační centrum. Téměř 7 % využívá cyklobus či úschovnu kol. Ostatní služby cyklisty nejsou moc využívány.

Graf 15 – Otázka č. 12 - Jak jste spokojeni s kvalitou poskytovaných služeb?

Zdroj: vlastní zpracování

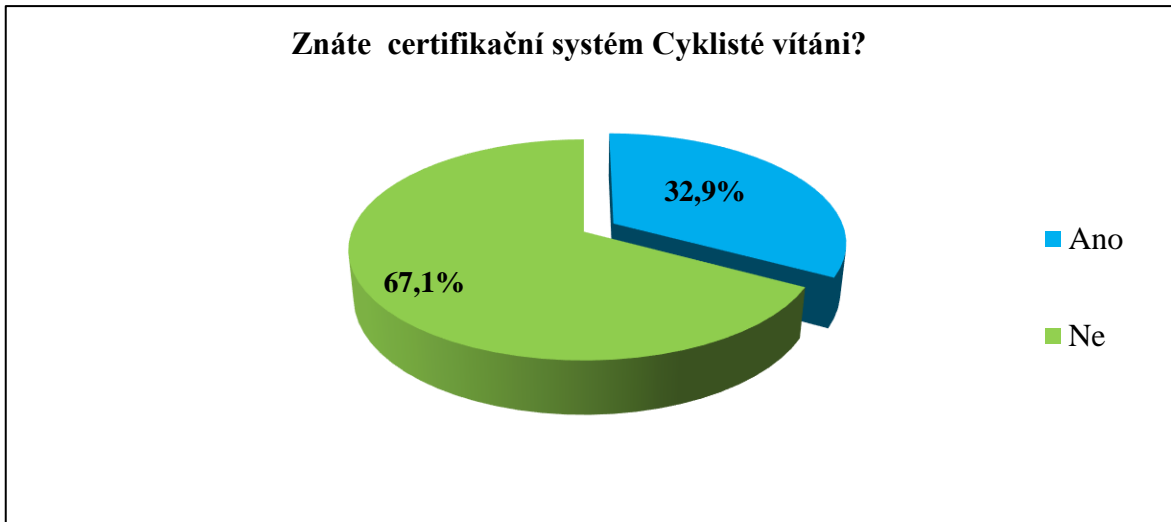
Respondenti jsou s nabízenými službami v oblasti cykloturistiky ve větší míře spokojeni. Služby hodnotí většinou na velmi dobré úrovni. Za nejlépe hodnocené služby lze považovat Informační centra a služby v poskytované stravovacích a ubytovacích zařízeních. V menší míře, dotazovaní také uvádějí služby jako dostatečné či nedostatečné. Některé služby nejsou cyklisty využívány, proto tyto služby nebyly ohodnoceny.

Otázka č. 13 - Jaké další služby pro cykloturisty Vám v Českém ráji chybí?

Na tuto otázku odpovídalo 78 respondentů ze 173 dotazovaných. Otázka byla nepovinná, proto na ni neodpověděli všichni dotazovaní. Většina respondentů zmiňovala, že jim chybí menší stánky s občerstvením po cyklotrasách, více restaurací s dřívější otevírací dobou, než začne být Český ráj přeplněný. Návštěvníci dále požadují více možností pro úschovu kol po cyklostezkách, ale i v okolí památek, parků a vlakových nádraží. Dotazovaní také upomínkovali chybějící stojany na kola a uvítali by čističku kol či více servisních bodů, kde by bylo možné si seřídít kolo pomocí volně přístupného montážního stojanu např. s pumpičkou a základním nářadím. Respondenti byli také nespokojeni s informacemi o cyklotrasách, jejich značení a chybějícími cyklopruhy na silnicích. Za nedostatečné také považují malé množství asfaltových tras mimo hlavní silnice. Méně z dotazovaných chybí

více odpočinkových míst, lepší vlakové spojení či více cyklobusů z Mladé Boleslavi a větší počet dobíjecích stanic pro elektrokola.

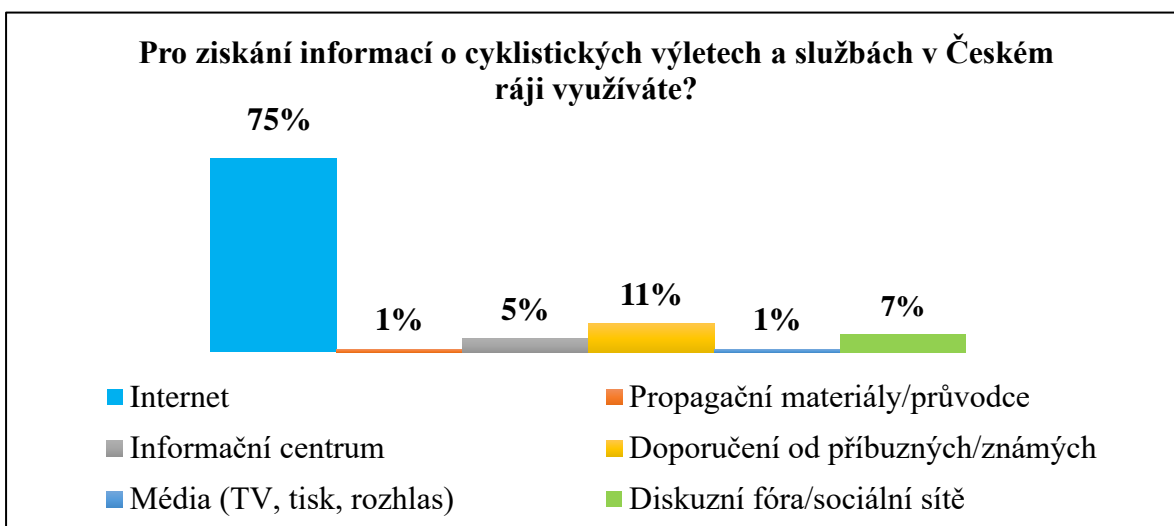
Graf 16 – Otázka č. 14 – Znáte certifikační systém Cyklisté vítáni?

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že 67,1 % z dotazovaných cyklistů neznají certifikační systém Cyklisté vítáni a 32,9 % se s tímto systémem již setkala.

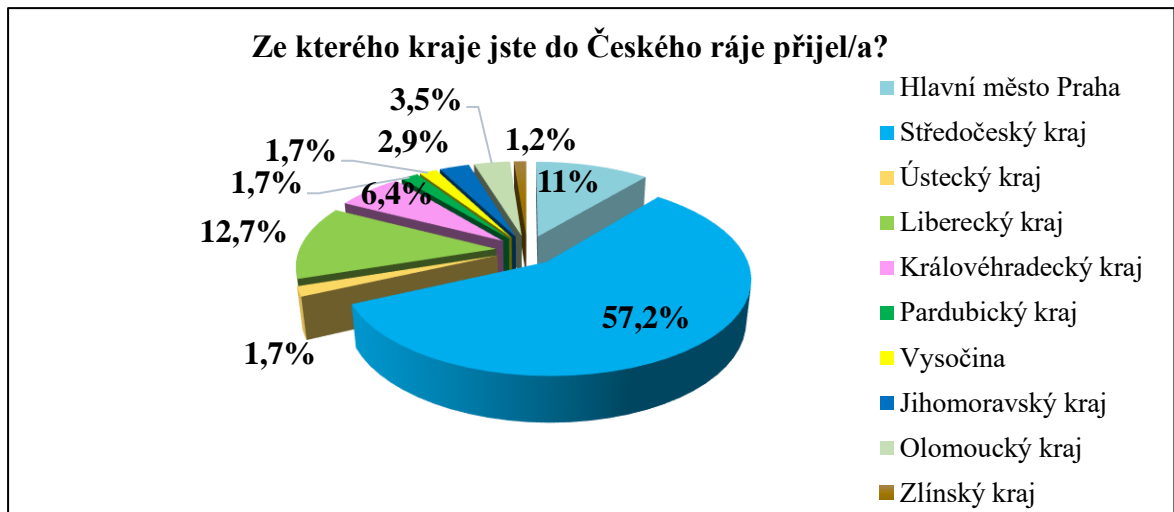
Graf 17 – Otázka č. 15 - Pro získání informací o cyklistických výletech a službách v Českém ráji využíváte?

Zdroj: vlastní zpracování

Dotazovaní nejvíce čerpají informace z internetu a to 75 %. 11 % si nechá doporučit výlety od příbuzných a známých a 7 % získává informace z diskusních fór a sociálních sítí.

Graf 18 – Otázka č. 16 - Ze kterého kraje jste do Českého ráje přijel/a?

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvíce se výzkumného šetření zúčastnilo 57,2 % respondentů ze Středočeského kraje. Další zastoupení dotazovaných bylo z Libereckého kraje a to 12,7 %. 11 % se dotazníkového šetření zúčastnilo z hlavního města Prahy a 6,4 % jich bylo z Královéhradeckého kraje.

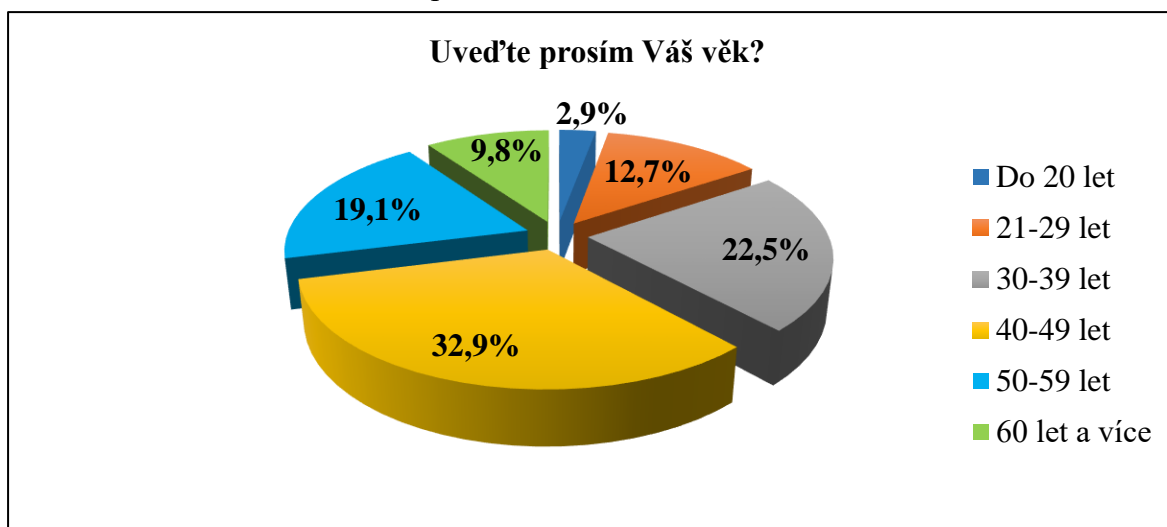
Graf 19 – Otázka č. 17 - Navštívila byste Český ráj znovu?

Zdroj: vlastní zpracování

Vyhodnocení této odpovědi je jednoznačné. Téměř většina respondentů se do oblasti chce znovu vrátit a objevovat krásy Českého ráje. Dalších 13,3 % dotazovaných uvedlo spíše ano. Nikdo z návštěvníků nevedl, že by se do oblasti nevrátil.

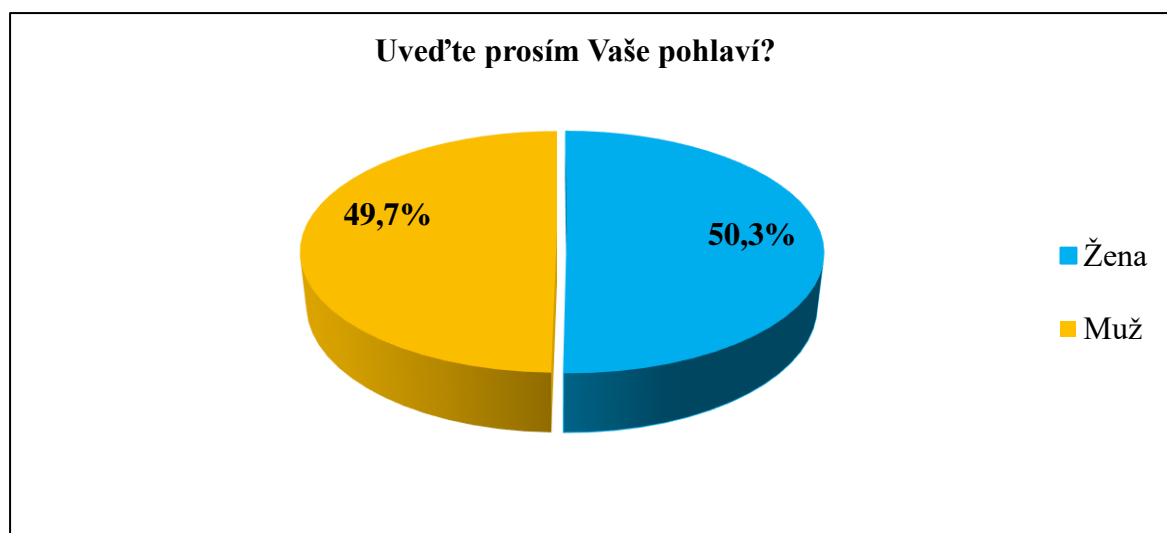
Graf 20 – Otázka č. 18 - Uved'te prosím Váš věk?

Zdroj: vlastní zpracování

Největší zastoupení měla věková kategorie od 40 do 49 let s podílem 32,9 %. Dále 22,5 % byli respondenti ve věku 30-39 let a 19,1 % jich bylo ve věku 50-59 let. Nejméně se dotazníkového šetření zúčastnila kategorie do 20 let věku.

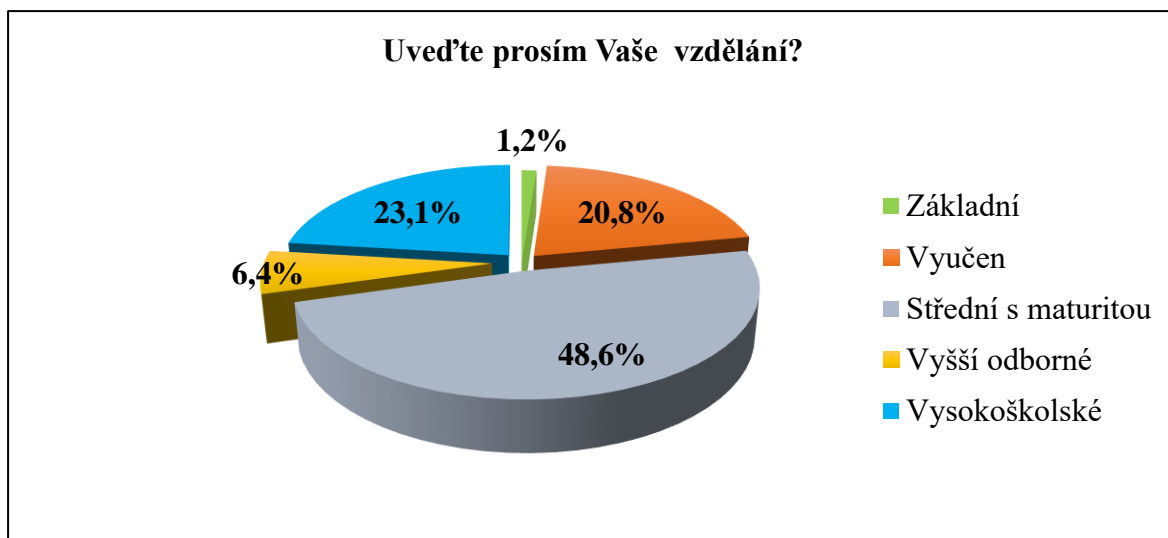
Graf 21 – Otázka č. 19 - Uved'te prosím Vaše pohlaví?

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu vyplývá, že muži a ženy jsou v účasti dotazníkového šetření vyrovnané. Výzkumu se z celkového počtu 173 respondentů zúčastnilo 50,3 % žen a 49,7 % mužů.

Graf 22 – Otázka č. 20 - Uved'te prosím Vaše vzdělání?

Zdroj: vlastní zpracování

Největší zastoupení byli respondenti se středním vzděláním s maturitou, těchto bylo celkem 48,6 %. Téměř stejného poměru dosáhli respondenti se vzděláním vysokoškolským a s výučním listem. Menší zastoupení měli i respondenti s vyšším odborným vzděláním. Nejméně bylo respondentů se vzděláním základním.

5.2 Rozhovory

V rámci výzkumu byly provedeny dva rozhovory. První z rozhovorů byl směřován na Informační centra v Českém ráji a subjektům byly otázky zaslány formou emailové komunikace. Druhý, řízený rozhovor probíhal telefonicky s Ing. Jirím Lukešem ze spolku Sdružení Český ráj.

5.2.1 Rozhovor s Informačními centry

V první části rozhovoru bylo osloveno 22 Informačních center v Českém ráji. Výzkum probíhal od listopadu roku 2022 do ledna roku 2023 formou emailové komunikace. Celkem na tyto otázky odpovědělo 10 Informačních center, a to IC Turnov, IC Malá Skála, IC Sobotka, IC Svijany, IC Mladá Boleslav, IC Nová Paka, IC Kopidlno, IC Dolní Bousov, IC Sedmihorky, IC Bukovina. Zbylých 12 se výzkumu vůbec nezúčastnilo.

Informačním centrům v Českém ráji byly formou emailové komunikace spolu s průvodním dopisem zaslány níže uvedené otázky:

Otázka č. 1 – Máte zpětnou vazbu od cyklistů ohledně jejich spokojenosti s cyklistickou infrastrukturou?

Otázka č. 2 – Využívají cyklisté spíše cyklistického značení nebo cyklistických map?

Otázka č. 3 – Myslíte si, že přejezdy frekventovaných křižovatek jsou pro cyklisty bezpečné?

Otázka č. 4 – Co by se podle Vás mělo zlepšit v oblasti cykloturistiky?

Otázka č. 5 – Jaké informace cyklisté nejvíce požadují v místě Informačního centra?

Informační centrum Turnov

Jméno a příjmení: Jana Chabadová

Odpověď na otázku č. 1- Ano, určitou zpětnou vazbu máme od návštěvníků našeho infocentra. Z větší části jsou cykloturisté v Českém ráji s cyklistickou infrastrukturou spokojeni, ale někdy se objeví i negativní připomínka. Vždy je co zlepšovat. V Českém ráji je poměrně hustá síť cyklotras, což cyklisté oceňují. Mezi nejoblíbenější trasy patří cyklostezka Greenway Jizera, která je však v některých obdobích dost přeplněná. K dispozici je cykloturistům také turistický autobus s přepravou kol.

Odpověď na otázku č. 2 - Lidé jsou různí, a proto i cykloturisté mají různé preference. Některým stačí cyklistické značení, větší část ale ráda využije cykloturistickou mapu vytištěnou nebo v mobilním telefonu.

Odpověď na otázku č. 3 - To se těžko posuzuje. Záleží na daném místě a zkušenosti cyklisty. Určitě se najdou křižovatky, kde je to bezpečné, i ty méně bezpečné.

Odpověď na otázku č. 4 - Budování cyklostezek a zlepšování infrastruktury.

Odpověď na otázku č. 5 - Cyklisté se u nás nejčastěji ptají na tipy na cyklovýlety. Zakoupit u nás mohou cykloturistické mapy a zdarma získají také mapku s tipy na cyklovýlety, další tipy jsou k dispozici ke stažení na webových stránkách.

Informační centrum Malá Skála

Jméno a příjmení: Edererová Charlotte

Odpověď na otázku č. 1 - Nemáme, ale vzhledem k její celkové návštěvnosti si myslíme, že spokojenost je určitě na místě :)

Odpověď na otázku č. 2 - Spíše cyklistického značení, tedy alespoň v oblasti Maloskalska.

Odpověď na otázku č. 3 - U většiny přejezdů jsou přechody, tedy by to mělo být v pořádku.

Odpověď na otázku č. 4 - Vzhledem k rozmachu elektrokol, bychom chtěli v budoucnu rozšířit naše infocentra o nabíječky na elektrokola, případně koloběžky.

Odpověď na otázku č. 5 - Nejvíce se zajímají o to, kam by se od nás dalo vyrazit a jak náročné jednotlivé trasy jsou.

Informační centrum Sobotka

Jméno a příjmení: Karolína Kupcová

Odpověď na otázku č. 1 - Spíše ne.

Odpověď na otázku č. 2 - U nás v infocentru mají velký zájem o mapy, kde jsou vyznačené cyklistické trasy, tudíž spíše mapy.

Odpověď na otázku č. 3 - Určitě ne, někde jsou podjezdy, ale všimla jsem si, že je nevyužívají.

Odpověď na otázku č. 4 - Mělo by se více dbát na bezpečnost-helmy, určitě vybudovat více cyklostezek, protože někteří jedinci jsou na kole opravdu bezohlední.

Odpověď na otázku č. 5 - Ptají se na cyklostezky, mapy, kde jsou stezky vyznačené, půjčovny kol, opravny kol.

Informační centrum Svijany

Jméno a příjmení: Daniela Šamajová

Odpověď na otázku č. 1 - Nemáme

Odpověď na otázku č. 2- Cyklistického značení

Odpověď na otázku č. 3 - Záleží na typu jezdce

Odpověď na otázku č. 4 - Aby byly stezky více upravené i v divokém terénu

Odpověď na otázku č. 5 - Doporučení na výlety s možností občerstvení, cyklistické mapy okolí

Informační centrum Mladá Boleslav

Jméno a příjmení: Jana Ďurišová

Odpověď na otázku č. 1 - Bohužel nemáme

Odpověď na otázku č. 2 - Tyto informace nemáme

Odpověď na otázku č. 3 - U nás v MB jsou v rámci cyklostezek přechody pro chodce.

Odpověď na otázku č. 4 - Udržovat již vybudované cyklostezky.

Odpověď na otázku č. 5 -Cyklomapy

Informační centrum Nová paka

Jméno a příjmení: Magdaléna Kuldová

Odpověď na otázku č. 1 - Ne nemáme

Odpověď na otázku č. 2 - Domnívám se, že využívají obojí.

Odpověď na otázku č. 3 - Řekla bych, že spíše ne.

Odpověď na otázku č. 4 - Více zázemí pro cykloturisty.

Odpověď na otázku č. 5 - Tipy na cyklovýlet, kde se najíst.

Informační centrum Kopidlno

Jméno a příjmení: Michaela Havelková

Odpověď na otázku č. 1- Nemáme zpětnou vazbu

Odpověď na otázku č. 2- Dle mého názoru – mapy

Odpověď na otázku č. 3 - Netuším

Odpověď na otázku č. 4 - Nejsem cykloturista, takže netuším.

Odpověď na otázku č. 5 - Hledají památky a další zajímavá místa v Kopidlně nebo okolí.

Informační centrum Dolní Bousov

Jméno a příjmení: Dita Říhová

Odpověď na otázku č. 1 - Ne

Odpověď na otázku č. 2 - Nevím

Odpověď na otázku č. 3 - Některé nejsou - např. trasa 8147, která mezi Obrubami a Bechovem kříží frekventovanou silnici 1. třídy č. 16

Odpověď na otázku č. 4 - Nezodpovězena

Odpověď na otázku č. 5 - Nějaké tipy na cyklovýlety v místě.

Informační centrum Bukovina

Jméno a příjmení: Simona Jašová

Odpověď na otázku č. 1–4 - Nezodpovězena

Odpověď na otázku č. 5 - Cyklisté do našeho IC téměř nechodí – jsme terénní IS, nevede k nám cyklotrasa

Informační centrum Autocamp Sedmihorky

Jméno a příjmení: Simona Jašová

Odpověď na otázku č. 1–4 - Nezodpovězena

Odpověď na otázku č. 5 - Informace o cyklotrasách, tipy na cyklovýlety, cyklomapy

5.2.2 Rozhovor se Sdružením Český ráj

Sdružení Český ráj se zabývá oblastí, jejíž cílem je sdružování obcí, měst a dalších subjektů ve spolupráci udržitelného rozvoje cestovního ruchu v Českém ráji. Z tohoto důvodu byl v druhé části proveden dne 16.1.2023 telefonicky řízený rozhovor s manažerem projektů

Greenway Jizera panem Ing. Jiřím Lukešem. Projekt se zaměřuje na síť cyklotras, které vedou páteřní trasou od pramene řeky Jizery až po soutok řeky Labe.

Níže uvádím 6 výzkumných otázek s následujícími odpověďmi:

Otázka č. 1 - Jak sledujete statistiku průjezdnosti cykloturistů?

Pouze na páteřní dálkové cyklotrase Greenway Jizera, na stezce v úseku Rakousy – Malá Skála, máme umístěný sčítač návštěvnosti, kde průběžně sledujeme počty průjezdů/průchodu včetně rozlišení směru pohybu.

Otázka č. 2 - Je hustota cyklotras dostačující? Plánujete vybudovat nové cyklotrasy?

V tuto chvíli nemáme potřebu rozšiřovat či zahušťovat síť značených cyklotras na území Českého ráje, spíše řešíme jejich vybavenost či související informační systém

Otázka č. 3 - Jak často se kontrolují cyklistická značení? Dostává se k Vám informace, jak jsou cyklisté s tímto značením spokojeni?

Správa a údržba cykloturistického značení je primárně v kompetenci KČT. Bohužel, na území Libereckého kraje tato spolupráce nefunguje, resp. Liberecký kraj na tuto činnost neposkytuje KČT dotaci, a tedy nefunguje ani kontrola cykloturistického značení. To se týká hlavně tzv. silničního svislého dopravní značení (žluté cedulky). Pásové značení, které je na území Českého ráje poměrně husté, by mělo být ve správě pěších značkařů, ale nejsem si jist, že je to lepší ...

Otázka č. 4 - Plánujete cyklotrasy doplnit o více odpočinkových míst?

Vzhledem k současnému stavu stávajícího vybavení turistických a cykloturistických tras vnímám jako potřebnější opravu a údržbu stávajících odpočíváků než doplňování nových.

Otázka č. 5 - Myslíte si, že možnost sdílených kol by bylo pro Český ráj perspektivní?

V tomto nemám jasný názor. Jednoznačně vnímám jejich smysl ve městech, kde i tak tento systému musím být dotován, navíc je cíle primárně na dopravu ve městech, nikoli rekreaci. Vzhledem k ne úplně dobrým zkušenostem ze strany půjčoven z minulosti jsem v této věci spíše skeptický ... Myslím, že na dovolenou většina návštěvníků přijede s vlastním kolem,

ke kterému se chová lépe a vychází z jejich potřeba zájmů, což ne vždy u sdílených kol či půjčoven funguje.

Otázka č. 6 - Jaká témata vnímáte jako negativní v oblasti cykloturistiky, a naopak co by se mělo zlepšit?

Jako problematická témata v oblasti cyklistiky obecně na území Českého ráje vnímám např.

- Ohleduplnost pěších a cyklistů na nejfrekventovanějších trasách

- Terénní cyklistika ve volném terénu v maloplošných a velkoplošných chráněných územích (tzv. freeride ve skalních městech či přírodních rezervacích)

- Pohyb cyklistů na problematických trasách – nesjízdných, nevhodných pro cyklistiku nebo v zakázaných lokalitách – navzdory zákazům vjezdu či omezením

- Problematická potřeba dojet autem a zaparkovat uvnitř jádrového území, často mimo vymezená místa či komunikace, namísto vymezených parkovišť po obvodu území, s ohledem na dojezd cyklistů, velikost a ochranu území a koncentraci návštěvníků

- Společně s pěšími návštěvníky – odhazování odpadků namísto odvoz toho, co jsem si přivezl, výkaly a „podpapírky“ všude u cest

6 Zhodnocení a doporučení

Z výsledků je zřejmé, že Český ráj je velmi turisticky oblíbeným a navštěvovaným regionem s vysokým potenciálem pro další rozvoj. Každoročně tento region navštíví přes milion návštěvníků. Na základě dotazníkového šetření 48 % respondentů uvedlo, že se do této oblasti vrací opakovaně a 87 % návštěvníků uvedlo, že se do této oblasti chtějí vrátit znovu. Do Českého ráje přijíždí nejčastěji návštěvníci ze Středočeského a Libereckého kraje a mezi nejnavštěvovanější turistické cíle patří zejména přírodní atraktivity a krajinné oblasti. Častým důvodem návštěvy jsou také hrady, zámky a zdejší zříceniny.

Český ráj má velmi husté zastoupení cyklostezek a cyklotras, které mají různou délku a obtížnost, a proto se mnoho návštěvníků do této oblasti vydává právě díky cyklistickým výletům. K získání informací ohledně cyklistických výletů a poskytovaných službách návštěvníci nejčastěji využívají internet. Pro orientaci v terénu, téměř 50 % návštěvníků využilo oblíbené kombinace značených a naplánovaných cyklotras. Značené cyklotrasy volilo pouze 23 % dotazovaných. Respondenti také upřednostňovali celodenní výlety s rodinou či partnery v délce 50 km a půldenní výlety s optimální trasou 30 km. Z důvodu krátkodobých výletů po Českém ráji, téměř 48 % nevyužilo služeb žádného ubytovacího zařízení. Naopak stravovací služby jsou velmi oblíbené. Nejvíce se návštěvníci stravovali v restauraci nebo z vlastních zdrojů, či kombinací obojího. Služby Informačních center jsou také hojně využívány a volilo je 37,6 % dotazovaných. V menší míře také využívali cyklobusy nebo služby cykloprůvodce. Většina respondentů je s poskytovanými službami spokojena a jejich hodnocení je většinou velmi dobré. Nejlépe hodnocené jsou stravovací služby a poskytování služeb v oblasti Informačních center.

I přesto, že dotazovaní jsou se službami spokojeni, pro zvýšení kvality služeb a atraktivnosti regionu je nutné zvážit i jejich nedostatky, ke kterým se dotazovaní mohli vyjádřit, aby bylo možné se zaměřit na jejich odstranění. Většina respondentů zmiňovala nedostatek menších stravovacích stánků nebo rychlého občerstvení na cyklotrasách. Kapacita stravovacích zařízení bývá většinou nedostačující nebo se stravovací služby nenachází na přímých cyklotrasách. Dotazovaní by také uvítali více restaurací s dřívější otevírací dobou, než začne být Český ráj přeplněný turisty. Malá část respondentů také uvedla jako připomínku nedostatek odpočinkových míst s vlastním posezením. Návštěvníci by mohli toto posezení

využít a stravovat se z vlastních zdrojů. Malá část respondentů byla znepokojena s cyklistickým značením a poskytovanými informacemi o cyklotrasách, z tohoto důvodu by bylo vhodné doplnit tato odpočinková místa o mapy s jednotlivými cyklistickými trasami a atrakivitami, které je na cestě možné navštívit.

Za další nedostatky spojené s cykloturistikou považují nedostatečné množství stojanů na kola nebo tyto stojany v oblasti zcela chybí. Stejně je to i s úchovou kol. Stěžují si, že stojany na kola i jejich úschova často chybí u turisticky navštěvovaných památek i v parcích nebo v blízkosti vlakového nádraží. Kola jsou často opírána o zeď a dochází k znehodnocení nejen cyklistických prostředků, ale i okolních památek. Řešením by bylo vybudování, doplnění nebo oprava stávajících stojanů a úschoven kol na frekventovaných místech.

Další zmiňovaný problém byl ohledně nedostatku servisů, které buď nejsou přímo na páteřních cyklotrasách nebo mají otevřeno pouze v týdnu případně v sobotu dopoledne. Z důvodu tohoto nedostatku respondenti zmínili doplnit cyklistické trasy o servisní body, kde by bylo možné si seřídít kolo pomocí volně přístupného montážního stojanu, který by byl doplněn o základní cyklistické nářadí, pumpičku nebo čističku kol. Tyto stojany by mohly být využívány za poplatek.

Menší část respondentů by také uvítala více cyklotras s upraveným asfaltovým povrchem, který bývá např. z důvodu nepříznivého počasí špatně sjízdný a je nutné z bezpečnostních důvodů věnovat jízdě i svému okolí zvýšenou pozornost. Za nedostatečné považují také málo vlakových spojení a chybějící vagóny pro přepravu kol. Dále také zmiňovali že by mohlo být více nástupních míst pro cyklobusy nebo více dobíjecích stanic pro elektrická kola.

V první fázi výzkumného rozhovoru s Informačními centry vyplývá, že jsou cyklisty hojně navštěvována a se službami jsou návštěvníci velmi spokojeni. Zda jsou cyklisti spokojeni s cyklistickou infrastrukturou se jim zpětné vazby již nedostává. Z toho důvodu by mohla být zavedena v každém informačním centru tabule s hodnocením případně s doplněním co návštěvníkům chybí, aby bylo možné se na služby zaměřit a dosáhnout jejich zlepšení.

Cyklisté si velmi chválí cyklistickou trasu Greenway Jizera, která však v některých období bývá velmi přeplněná. Každý cyklista má jiné preference a proto, pro orientaci v terénu využívají jak tištěné mapy, značené cyklotrasy tak i mapy v mobilním zařízení. Nelze tedy s přesností určit co je cyklisty využíváno více. Cyklisté se často dotazují ohledně tipů na cyklistické výlety, cykloturistické mapy nebo jak náročné trasy jsou. Dále se ptají na doporučení na blízká stravovací zařízení, půjčovny a opravy kol. Dle doporučení Informačních center by bylo vhodné se zaměřit na údržbu stávající a budování nové cyklistické infrastruktury. Zlepšit zázemí pro cykloturisty a více dbát na jejich bezpečnost.

Z druhé výzkumné části se Sdružením Český ráj vyplývá, že v rozvoji turismu hraje zásadní roli a usiluje a zkoumá podněty pro jeho další zlepšení a rozšíření poptávky. Na základě rozhovoru bylo zjištěno, že statistiku průjezdnosti sledují pouze na páteřní trase Greenway Jizera v úseku Rakousy a Malá Skála. Hustotu značených cyklotras považují za dostačující a nemají v plánu tyto trasy dále rozšiřovat. V oblasti cykloturistiky se zaměřují na její vybavenost a informační systém. Vnímají, že u odpočinkových míst je nutná oprava či údržba stávajících, nikoli doplnění o nové. Na otázku “Jaká témata vnímáte jako negativní v oblasti cykloturistiky?” bylo odpovězeno, že problematická je ohleduplnost na frekventovaných trasách či pohyb cyklistů v zakázaných lokalitách navzdory zákazu vjezdů či jiného omezení. Jako negativní také vnímají parkování mimo vyhrazená území namísto vyhrazených parkovišť po obvodu území, s ohledem na ochranu území a koncentraci návštěvníků. Problematické je také odhazování odpadků a znečišťování prostředí.

Jak již vyplynulo z výsledků veškerých šetření, návštěvníci Českého ráje jsou se službami celkově spokojeni, i přesto by bylo vhodné se zmíněnými nedostatky více zabývat. Návštěvníci Českého ráje téměř nevyužívají vícedenních cest. Zde je velký potenciál ke zlepšení např. zřízením organizovaných nebo tematických zájezdů. Rozšíření dopravního spojení, zejména cyklobusů a vlaků s možností přepravy kol, by také v oblasti pomohlo k nárůstu využívání služeb. Frekventovaná místa, vlaková nádraží a hojně navštěvované památky by bylo vhodné doplnit o dostatečné počty úschoven kol a stojanů a dobíjecích stanic pro elektrokola. Dalším doporučením je doplnění odpočinkových míst a dalších zastavení o servisní body obsahující základní nářadí a pumpičkou, které by cyklisté jistě při problémech s jejich koly uvítali.

7 Závěr

Český ráj je velmi oblíbenou turistickou oblastí s velkým potenciálem pro další rozvoj cestovního ruchu. Každý rok tuto oblast navštíví přes milion návštěvníků a tento počet se neustále zvyšuje. Silnou stránkou Českého ráje je, že lidé tuto oblast navštěvují opakovaně. Návštěvníky láká zejména díky svému přírodnímu, kulturnímu a historickému bohatství. Vyhledávanými lokalitami jsou zejména přírodní atraktivita a krajinné oblasti, hrady zámky a zdejší zříceniny. Objevování Českého ráje nabízí mnoho aktivit pro trávení volného času a poznávání zdejších krás. Jednou z mnohých aktivit je právě cykloturistika. Český ráj je propletený mnoha cyklistickými trasami a stezkami, které lákají k objevování turistických atraktivit. I když jsou některé cesty v této oblasti náročné na terén, stále jsou zde vhodné podmínky pro cykloturistiku a objevování krás zdejší krajiny a turistických cílů. Hlavním úkolem diplomové práce bylo posoudit úroveň využití cyklostezek a posoudit kvalitu nabízených služeb v této oblasti. Získaná data z dotazníkového šetření a rozhovorů byla pečlivě zpracována a vyhodnocena. Výzkumy odhalily některé nedostatky, na které by se mělo zaměřit. Na základě těchto nedostatků byly navrženy návrhy na zlepšení, které by pomohly ke zvýšení zájmu o tuto oblast mezi cykloturisty a zajištění spokojenosti cyklistů. Hlavním výsledkem by mělo být zlepšení kvality poskytovaných služeb. Zjištěné nedostatky byly spatřeny zejména v udržování zdejších cyklostezek či v rozšíření nové infrastruktury. Frekventovaná místa, vlaková nádraží a hojně navštěvované památky by bylo vhodné doplnit o dostatečné počty úschoven kol a stojanů. K nárůstu využívání služeb by bylo dosaženo rozšířením dopravního spojení, zejména cyklobusů a vlaků s možností přepravy kol a doplněním cyklotras o více odpočinkových míst. Aktivní forma trávení volného času spojená s poznáváním zdejší krajiny se stává velmi oblíbenou, a proto je důležité ji neustále přizpůsobovat poptávce. Kvalita a rozšíření poskytovaných služeb je nutným předpokladem pro rozvoj cestovního ruchu a pro zvýšení atraktivnosti této oblasti u budoucích i stávajících návštěvníků. Nemělo by se také zapomínat na udržitelnost tohoto regionu, tak aby byly zachovány jeho hodnoty a kouzelná krajina Českého ráje zůstala magickým klenotem naší vlasti.

8 Seznam použitých zdrojů

Akcent a kol. 2009. *S batohem po Česku*. 1.vydání. Třebíč : Akcent, 2009. str. 99. ISBN 978-80-7268-513-4.

doc. RNDr. Václav HRALA, CSc., dědicové. 2013. *Geografie cestovního ruchu*. 6. aktual. a dopl. vydání, Praha: Idea Servis, 2013. str. 197. ISBN 978-80-85970-79-1.

HESKOVÁ, Marie. 2011. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 2. upravené vydání Praha : Fortuna, 2011. str. 216. ISBN 9788073731076.

HŘEBÍČKOVÁ, Jan ONDRÁČEK. 2007. *Cykloturistika*. 1.vydání. Brno : Masarykova univerzita, 2007. str. 123. ISBN 978-80-210-4443-2.

Ing. Kateřina RYGLOVÁ, Ph.D. 2009. *Cestovní ruch - soubor studijních materiálů*. třetí rozš. vydání, Brno : KEY Publishing s.r.o., 2009. str. 185. ISBN 978-80-7418-028-6.

Kartografie Praha a.s., S & D, nakladatelství a vydavatelství. 2001. *Průvodce po Čechách, Moravě a Slezku - Český ráj*. Praha : Kartografie Praha a.s., 2001. str. 95. ISBN 80-7011-552-1.

KIRÁLOVÁ, Alžběta. 2003. *Marketing: destinace cestovního ruchu*. Praha : Ekopress, 2003. str. 173. ISBN 8086119564.

kol., ING. JAROMÍR BERÁNEK a. 2013. *Ekonomika cestovního ruchu*. 1.vydání, Praha : MAG CONSULTING s.r.o., 2013. str. 296. ISBN 978-80-86724-46-1.

MAJEROVÁ, Věra a Emerich MAJER. 2007. *Empirický výzkum v sociologii venkova a zemědělství, část II*. 2. vydání. Praha, 2007. str. 277. ISBN 978-802-1316-980.

MOUREK, Daniel, a kolektiv. 2011. *Cykloturistika - Současný stav a perspektivy v České republice*. 1.vydání. Praha : Czech Turism, 2011. str. 129. ISBN 978-80-87560-00-6.

ORIEŠKA, Ján. 2010. *Služby v cestovním ruchu*. 1. vydání, Praha : Idea Servis, 2010. str. 405. ISBN 978-808-5970-685.

PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. 2014. *Ekonomika turismu: turismus České republiky*. 2. aktual. a rozš. vydání, Praha : Grada, 2014. str. 262. ISBN 9788024736433.

PALATKOVÁ, Monika a Martina PÁSKOVÁ. 2006. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu: jak získat více příjmů z cestovního ruchu.* 1.vydání, Praha : Grada, 2006. str. 341. ISBN 80-247-1014-5.

PÁSKOVÁ, Martina a Josef ZELENKA. 2018. *Společensky odpovědný cestovní ruch.* Praha : Idea Servis, 2018. str. 192. ISBN 978-80-85970-91-3.

RYGLOVÁ, Kateřina a Martina PÁSKOVÁ. 2007. *Cestovní ruch, soubor studijních materiálů.* 2. vydání, Ostrava : Key Publishing, 2007. str. 81. ISBN 978-808-6575-575.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. 2011. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi.* Praha : Grada, 2011. str. 213. ISBN 9788024740393.

Soukup & David. 2003. *Průvodce po Čechách, Moravě a Slezku - Český ráj.* Praha : Nakladatelství S&D ve spol. Marco Polo, 2003. str. 189. ISBN 80-86050-71-8.

VYSTOUPIL, Jiří. 2006. *Základy cestovního ruchu.* 1.vydání, Brno : Masarykova univerzita, 2006. str. 119. ISBN 80-210-4167-6.

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. 2012. *Výkladový slovník cestovního ruchu. Kompletně přepr. a dopl.* 2.vydání, Praha : Linde, 2012. str. 768. ISBN 978-807-2018-802.

Internetové zdroje:

Bezpečné cesty. www.bezpecnecesty.cz. Dopravní značky, [Online] [Citace: 28. 09 2022.] Dostupné z:<https://www.bezpecnecesty.cz/cz/dopravni-vychova/dopravni-vychova-veskolach/dopravni-znacky/prikazove-dopravni-znacky>.

Cyklisté vítáni. www.cyklistevitani.cz. [Online] [Citace: 20. 1 2023.] Dostupné z: <https://www.cyklistevitani.cz/Pro-provozovatele#Kriteria-pro-turisticke-cile>.

Czech Tourism. www.czechtourism.cz. [Online] [Citace: 17. 09 2022.] Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/cs-CZ/O-nas/Zakladni-informace/Zakladni-informace-o-agenture-CzechTourism>.

Český ráj. *Návštěvnost památek, turistických cílů, akcí a infocenter Českého ráje v roce 2021.* [Online] 2021. [Citace: 13. 10 2022.] Dostupné z: [https://www.cesky-](https://www.cesky-raj.cz)

raj.info/cs/kontakty/sdruzeni- cesky- raj/monitoring- navstevnosti/navstevnost- pamatek- turisticky-ch-cilu-akci-a-infocenter-ceskeho-raje-v-roce-2021.html.

Český ráj. Informace o regionu , www.cesky-raj.info. [Online] 3. 9 2021. [Citace: 12. 10 2022.] Dostupné z: <https://www.cesky-raj.info/cs/o-regionu/mapa.html>.

Český ráj. Informační centra, www.cesky-raj.info. [Online] [Citace: 9. 12 2022.] Dostupné z: <https://www.cesky-raj.info/dr-cs/>.

Český ráj. *Cykloprodejny a servisy.* www.cesky-raj.info. [Online] [Citace: 17. 1 2023.] Dostupné z: <https://www.ceskyraj.info/cs/cykliste/pujcovny-kol-a-cykloservisy.html#page>

Český statistický úřad. Turistické regiony a oblasti, www.czso.cz. [Online] [Citace: 12. 10 2022.] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xl/0207005>.

Geopark Český ráj. www.geoparkceskyraj.cz. [Online] [Citace: 12. 10 2022.] Dostupné z: <http://www.geoparkceskyraj.cz/cs/geopark/globalni-geopark-unesco-cesky-raj.html>.

Hkregion, ubytování Český ráj. www.hkregion.cz. [Online] [Citace: 12. 12 2022.] Dostupné z: <https://www.hkregion.cz/dr-cs/k-ubytovani-a-stravovani/#page=1;skat=0;r=0>.

Hkregion.cz. *Turistický portál královéhradeckého kraje.* [Online] [Citace: 13. 1 2023.] Dostupné z: https://www.hkregion.cz/redakce/index.php?subakce=dr_vypis&subKat=40&hlReg=1&lanG=cs&as4uOriginalDomain=www.hkregion.cz&as4u_protocol=https&page=2&#page=7;skat=40;r=1;overlap=1;lastclick=8060.

Hkregion.cz. *Stravování Český ráj,* www.hkregion.cz, [Online] [Citace: 12. 12 2022.] Dostupné z: <https://www.hkregion.cz/dr-cs/s-stravovani/r-cesky-raj/#page=2;skat=14;r=1>.

KČT. *Turistické značení,* kct.cz/system-turistickeho-znaceni. [Online] [Citace: 28. 09 2022.] Dostupné z: <https://kct.cz/system-turistickeho-znaceni>.

Mapy.cz, <https://mapy.cz/zakladni?q=%C4%8Cesk%C3%BD%20r%C3%A1j&source=area&id=19&ds=2&x=15.1812480&y=50.5618685&z=10>. [Online] [Citace: 10. 12 2022.] Dostupné z: <https://mapy.cz/>.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. <https://www.mmr.cz/>. [Online] [Citace: 17. 09 2022.] Dostupné z: [https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/archiv/koncepce-strategie/koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-cr-\(1\)](https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/archiv/koncepce-strategie/koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-cr-(1)).

Ministerstvo životního prostředí. Strategie, . www.cr2030.cz. www.cr2030.cz. [Online] 2022. [Citace: 15. 9 2022.] Dostupné z: <https://www.cr2030.cz/strategie/>.

Mikroregion Český ráj. www.craj.cz. *Cyklobusy*. [Online] [Citace: 16. 1 2023.] Dostupné z: <https://www.craj.cz/cyklobusy/>.

Plus, Kolektiv Konsorcía SPROR. 2007. Cestovní ruch a udržitelný rozvoj. www.mmr.cz. [Online] 2007. [Citace: 12. 09 2022.] Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/b973337b-cccc-42a3-9d19-2b23356dcff2/getfile15_1.pdf.

Vojtěch Láska. 2022. Doprava Český ráj. <http://vlakemrajem.cz/>. [Online] 2022. [Citace: 12. 12 2022.] Dostupné z: <http://vlakemrajem.cz/>.

9 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

9.1 Seznam obrázků

Obrázek 1-Dopravní značení cyklostezek	24
Obrázek 2-Značení cyklotras	26
Obrázek 3 - Pohled na Trosky	28
Obrázek 4 - Mariánská vyhlídka.....	30

9.2 Seznam tabulek

Tabulka 2-Návštěvnost turistických atraktivit 2017–2021	32
Tabulka 3 - Návštěvnost turistických center 2017-2021	33

9.3 Seznam grafů

Graf 1 - Celková návštěvnost Českého ráje 2017-2021	31
Graf 2 – Podíl českých a zahraničních návštěvníků 2017–2021	34
Graf 3 – Počty přepravených kol 2017–2022	43
Graf 4 – Otázka č. 1 - Kolikrát jste navštívila oblast Český ráj?.....	46
Graf 5 – Otázka č. 2 - Jaké jsou Vaše oblíbené cíle v Českém ráji při cyklistickém výletu?	47
Graf 6 – Otázka č. 3 - Jaký druh kola upřednostňujete pro cyklistický výlet?.....	47
Graf 7 – Otázka č. 4 - S kým většinou vyjíždíte v Českém ráji na cyklistický výlet?	48
Graf 8 – Otázka č. 5 - Jak dlouhý výlet na kole upřednostňujete?	48
Graf 9 – Otázka č. 6 - Jaká je pro Vás optimální denní délka trasy?.....	49
Graf 10 – Otázka č. 7 - Jaké trasy využíváte pro orientaci v terénu?	49
Graf 11 – Otázka č. 8 - Jak hodnotíte značení cyklistických tras?	50
Graf 12 – Otázka č. 9 - Jakého ubytovacího zařízení jste na své cestě využil/a?.....	50
Graf 13 – Otázka č. 10 - Jaký způsob stravování jste na své cestě zvolil/a?	51
Graf 14 – Otázka č. 11 - Jaké další služby jste během cesty využil/a?	51
Graf 15 – Otázka č. 12 - Jak jste spokojeni s kvalitou poskytovaných služeb?	52
Graf 16 – Otázka č. 14 – Znáte certifikační systém Cyklisté vítáni?	53

Graf 17 – Otázka č. 15 - Pro získání informací o cyklistických výletech a službách v Českém ráji využíváte?	53
Graf 18 – Otázka č. 16 - Ze kterého kraje jste do Českého ráje přijel/a?	54
Graf 19 – Otázka č. 17 - Navštívila byste Český ráj znovu?	54
Graf 20 – Otázka č. 18 - Uveďte prosím Váš věk?.....	55
Graf 21 – Otázka č. 19 - Uveďte prosím Vaše pohlaví?.....	55
Graf 22 – Otázka č. 20 - Uveďte prosím Vaše vzdělání?	56

9.4 Seznam použitých zkratk

Apod. – A podobně

CR – Cestovní ruch

Č. – Číslo

CHKO – Chráněná krajinná oblast

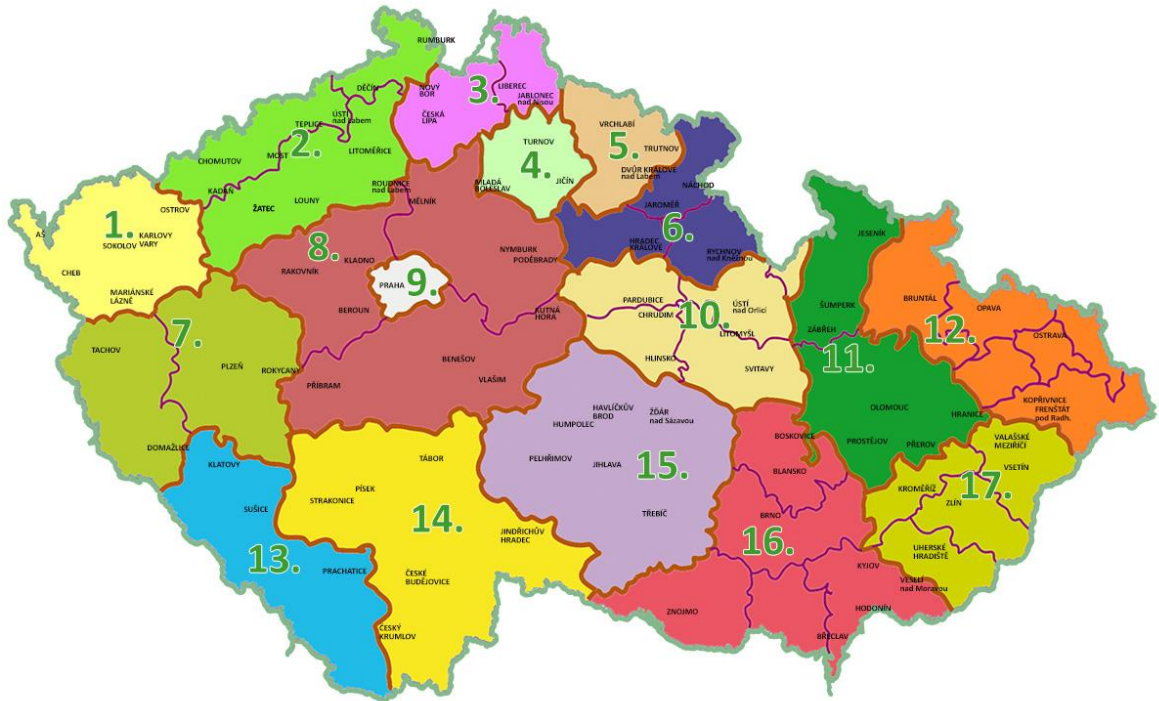
IC – Informační centrum

Km – Kilometr

Např. – Například

10 Přílohy

Příloha 1- Mapa turistických regionů České republiky

Zdroj: Turistické regiony a oblasti | Mapy Geodézie On Line – ČESKO podle regionu (geodezieonline.cz, 2022, online)

Příloha 2 – Mapa geografického vymezení Českého ráje

Zdroj: Mapa – Český ráj (cesky-raj.info, 2022, online)

Příloha 3 - CHKO Český ráj

PŘÍRODNÍ REZERVACE (PR) PŘÍRODNÍ PAMÁTKY (PP)

1. PP Ondříkovický pseudokrasový systém
2. PR Na Hranicích
3. PR Bučiny u Rakous
4. PR Klokočské skály
5. PP Vústra
6. PR Hruboskalsko
7. PR Bažantník
8. PR Žabakor
9. PR Přihrazské skály
10. PP V Dubech
11. PP Mezilúží
12. PR Podtrosecká údolí
13. PP Libuňka
14. PP Tachovský vodopád
15. PP Trosky
16. PR Apolena
17. PR Údolí Plakánek
18. PP Libunecké rašeliniště
19. PR Prachovské skály
20. PP Oborská louka
21. PP Rybník Vražda
22. PP Na Vápenici

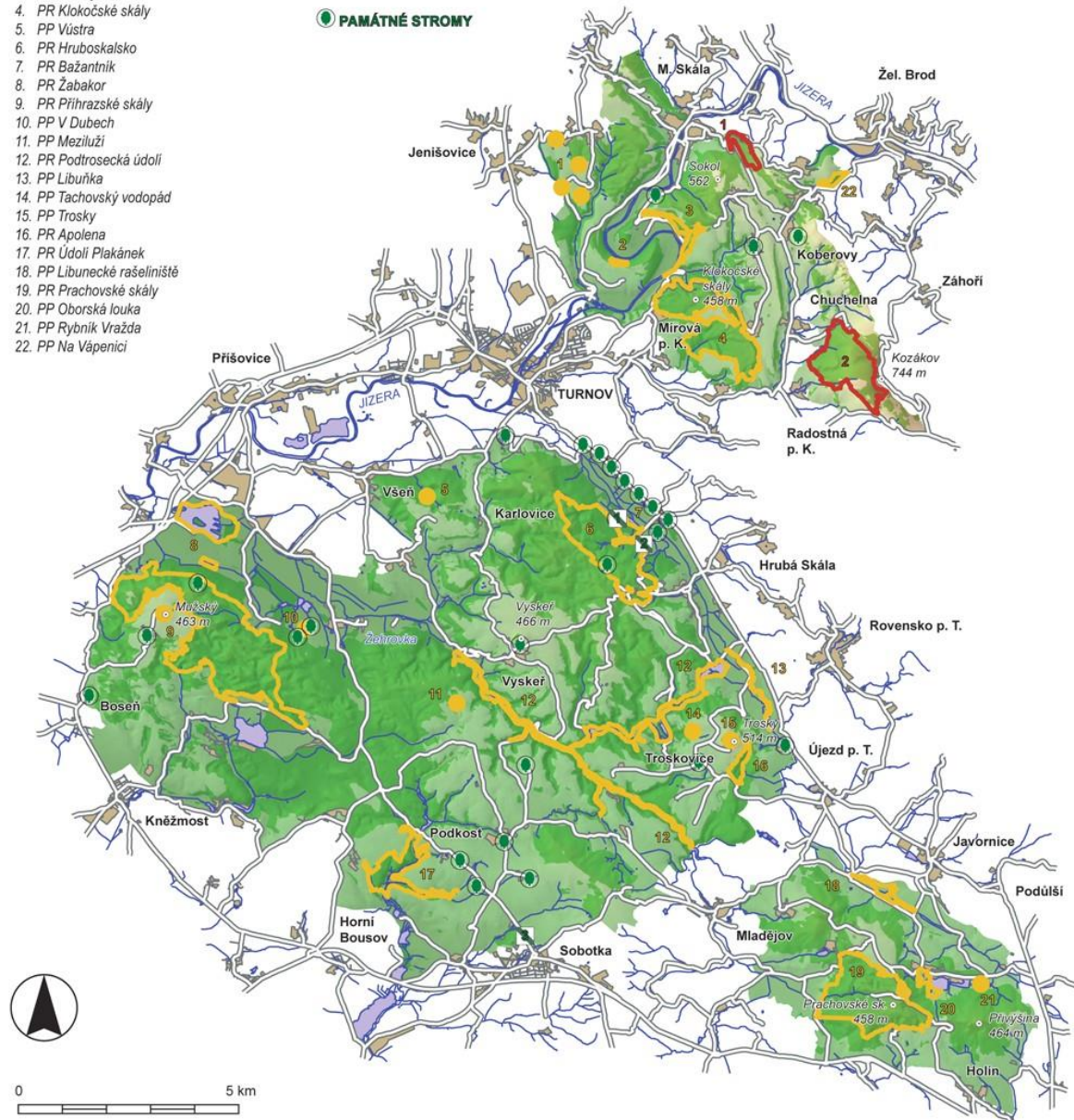
NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ PAMÁTKY (NPP)

1. NPP Suché skály
2. NPP Kozákov

NAUČNÉ STEZKY

1. Sedmihorky
2. Hruboskalsko
3. Plakánek

PAMÁTNÉ STROMY

Chráněná krajinná oblast
ČESKÝ RÁJ

Zdroj: Chráněná krajinná oblast Český ráj (cesky-raj.cz, 2022, online)

Příloha 4 - Seznam informačních center

TURISTICKÁ INFORMAČNÍ CENTRA

Infocentrum Dolní Bousov

Kostelní ulice 141, 294 04 Dolní Bousov
322 312 001, infocentrum@dolni-bousov.cz
www.infocentrum.dolnibousov.cz

Turistické informační centrum Mladá Boleslav

Železná 107, 293 01 Mladá Boleslav
326 109 402, infocentrum@kulturamb.cz
www.mladoboleslavsko.eu

Městské informační centrum Mnichovo Hradiště

Masarykovo náměstí 1142,
295 01 Mnichovo Hradiště
326 772 464, 607 015 094
infocentrum@klubmh.cz
www.mnhradiste.cz/turistika

Infocentrum Nová Paka

F. F. Procházky 70, 509 01 Nová Paka
493 721 943, info@muzeum.cz
www.muzeum.cz

Infocentrum Zámek Svijany

Svijany 26, 463 46 Svijany
481 770 703, info@zameksvijany.cz
www.zameksvijany.cz

Informační turistické centrum Autocamp Sedmihorky

Sedmihorky 72, 511 01 Turnov
481 389 162, camp@campsedmihorky.cz
www.campsedmihorky.cz

Městské informační centrum Jičín

Valdštejnovo náměstí 1, 506 01 Jičín
493 534 390, mic@jicin.org, www.jicin.cz

Městské informační centrum Sobotka

Náměstí Míru 3, 507 43 Sobotka
493 571 587, mic@sobotka.cz
www.sobotka.cz

Regionální turistické informační centrum Turnov

Skálova 84, 511 01 Turnov
484 803 041-042, info@turnov.cz
www.infocentrum-turnov.cz

Turistické informační centrum Lomnice nad Popelkou

Husovo náměstí 44, 512 51 Lomnice n. Pop.
481 673 107, 739 568 347
info@kislomnice.cz, www.kislomnice.cz

Turistické informační centrum Semily

Husova 2, 513 01 Semily
481 624 721, info@semily.cz, www.semily.cz

Turistické informační centrum Železný Brod

Náměstí 3. května 1, 468 22 Železný Brod
483 333 999, 778 527 000, info@zelbrod.cz
www.zeleznybrod.cz

SEZONNÍ INFORMAČNÍ CENTRA

Tato informační centra jsou otevřena pouze v letních měsících.

Infocentrum Hodkovice nad Mohelkou

Náměstí T. G. Masaryka 168,
463 42 Hodkovice nad Mohelkou
721 305 987, burianova.nada@hodkovicenm.cz
www.hodkovicenm.cz

Informační středisko Kněžmost

Na Rynku 218, 294 02 Kněžmost
326 784 244, isi@knezmost.cz, www.knezmost.cz

Informační středisko Správy CHKO

Český ráj v Arboretu Bukovina
606 704 924, sev.ceskyraj@seznam.cz
www.sevceskyraj.cz

Informační středisko Správy CHKO

Český ráj u rybníku Věžák
Krčkovice ev. č. 31, 51101 Hrubá Skála – Krčkovice
481 321 900, ceskyraj@nature.cz

Infoshop Vejmeněk – Infocentrum Malá Skála

Boučkův statek, Vranové I. díl 12,
468 22 Malá Skála
773 877 550, infocentrum.malaskala@email.cz
kolobezky-ceskyraj@email.cz
www.vejmenek.cz, www.kolobezky-ceskyraj.cz

Městské informační středisko Rovensko pod Troskami

Komenského 107, 512 63 Rovensko pod Troskami
724 195 959, info@rovensko.cz
www.rovensko.cz

Sezonní informační středisko na hoře Tábor

Hora Tábor, 512 51 Lomnice nad Popelkou
739 568 347, info@kislomnice.cz
www.kislomnice.cz

Turistické informační centrum Kittelův dům

Krásná 10, 468 21 Pěnčín
488 588 695, info@kittelovomuzeum.cz
www.pencin-zittau.eu/kitteluv-dum

Turistické informační centrum Kopidlno

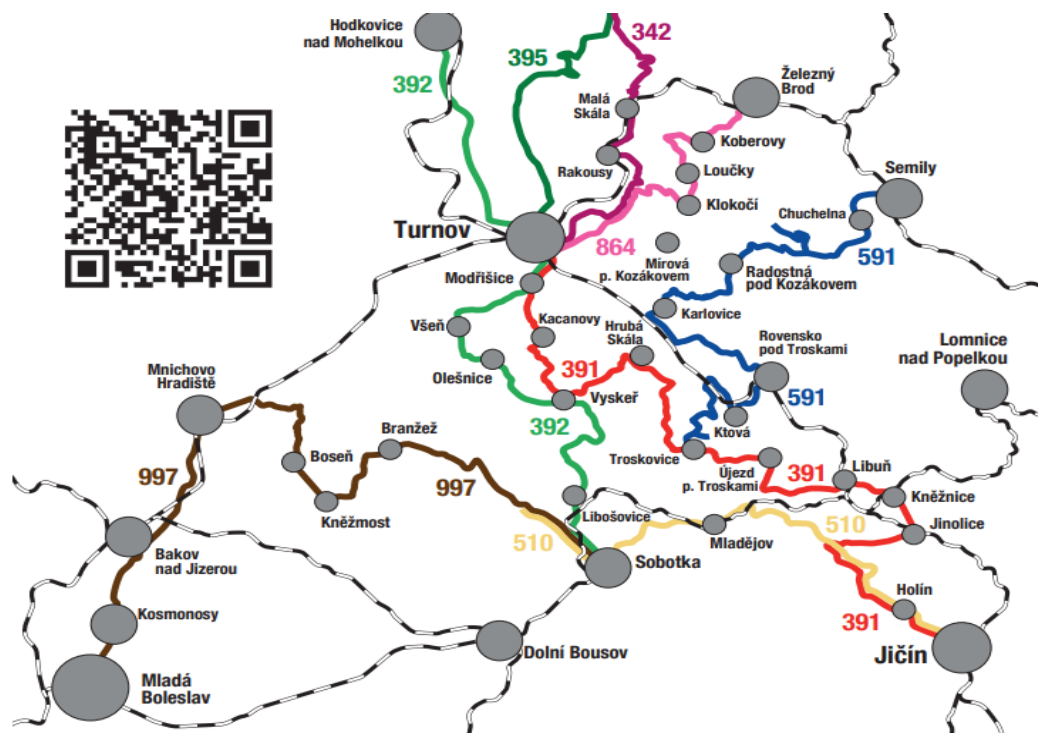
Hilmarova 86, 507 32 Kopidlno
776 080 190, kvc@kopidlno.cz, kvc.kopidlno.cz

Turistické informační centrum Zvířetice

Podhradí 14, 294 01 Bakov nad Jizerou
326 210 230, info@zviretice.cz, www.zviretice.cz

Zdroj: Informační centra, Informační centra – Český ráj (cesky-raj.info, 2023, online)

Příloha 5 - Mapové zobrazení cyklobusů

Zdroj: Cyklobusy, Jízdní řády 2022 – MIKROREGION ČESKÝ RÁJ (craj.cz, 2023, online)

Příloha 6 – Dotazníkové šetření

Cykloturistika v Českém ráji

1 Kolikrát jste navštívila oblast Český ráj?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Jezdím sem pravidelně (alespoň 1x za rok) Jezdím sem nepravidelně (1x za 2-3 roky a méně) Jsem tu poprvé Bydlím tu

2 Jaké jsou Vaše oblíbené cíle v Českém ráji při cyklistickém výletu?

Nápověda k otázce: *Vyberte prosím jednu nebo více odpovědí*

- Hrady a zámky Zříceniny Přírodní památky a krajina Kulturní akce a zábava Nemám cíl, jedu pouze okruh
- Jiná odpověď, vypište

3 Jaký druh kola upřednostňujete pro cyklistický výlet?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Silniční Trekové Horské Elektro

4 S kým většinou vyjíždíte v Českém ráji na cyklistický výlet?

- S rodinou S partnerem/partnerkou S přáteli/známými S cykloprůvodcem Sám/sama

5 Jak dlouhý výlet na kole upřednostňujete?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- V délce 1 - 3 hodiny Půldenní výlet Celodenní výlet Dvoudenní výlet Tři a vícedenní výlet

6 Jaká je pro Vás optimální denní délka trasy?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Do 10 km 20 km 30 km 50 km 60 km a více
-

7 Jaké trasy využíváte pro orientaci v terénu?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Značené cyklotrasy Vlastní naplánované trasy Značené i vlastní trasy Žádné, trasu znám

8 Jak hodnotíte značení cyklistických tras?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Výborně Velmi dobře Dobře Dostatečně Nedostatečně

9 Jakého ubytovacího zařízení jste na své cestě využil/a?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Hotel Penzion Kemp a tábořiště U příbuzných/známých Pronajatý pokoj/apartmán Vlastní chata/chalupa
 Žádné

10 Jaký způsob stravování jste na své cestě zvolil/a?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- V restauraci V obchodě V rychlém občerstvení Z vlastních zdrojů Nestravuji se
 Jiná odpověď, vypište

11 Jaké další služby jste během cesty využil/a?

Nápověda k otázce: *Vyberte prosím jednu nebo více odpovědí*

- Informační centrum Cykloprůvodce Cyklobus Úschovnu kol Servis kol Půjčovnu
 Dobíjecí stanice elektrokol Žádné

12 Jak jste spokojeni s kvalitou poskytovaných služeb?

Nápověda k otázce: *Vyberte prosím jednu odpověď v každém řádku. Pokud jste žádnou službu nevyužili, zaškrtněte prosím nemožu hodnotit*

	Výborně	Velmi dobře	Dobře	Dostatečně	Nedostatečně	Nemožu hodnotit
Ubytování	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Stravování	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informačních center	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Cykloprůvodce	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Cyklobusů	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Úschoven kol	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Servis kol	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Půjčoven	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dobíjecích stanic elektrokol	☐	☐	☐	☐	☐	☐

13 Jaké další služby pro cykloturisty Vám v Českém ráji chybí?

14 Znáte certifikační systém Cyklisté vítáni?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano Ne

15 Pro získání informací o cyklistických výletech a službách v Českém ráji většinou využíváte?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Internet
 Propagační materiály/průvodce
 Informační centrum
 Doporučení od příbuzných/známých
 Média (TV, tisk, rozhlas)
- Diskuzní fóra/sociální sítě
- Jiná odpověď, vypište

16 Ze kterého kraje jste do Českého ráje přijel/a?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

☐ Hlavní město Praha	☐ Středočeský kraj	☐ Jihočeský kraj	☐ Plzeňský kraj	☐ Karlovarský kraj	☐ Ústecký kraj
☐ Liberecký kraj	☐ Královéhradecký kraj	☐ Pardubický kraj	☐ Vysočina	☐ Jihomoravský kraj	☐ Olomoucký kraj
☐ Zlínský kraj	☐ Moravskoslezský kraj				

17 Navštívila byste Český ráj znovu?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Určitě ano Spíše ano Určitě ne Spíše ne

18 Uveďte prosím Váš věk?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Do 20 let 21 - 29 let 30 - 39 let 40 - 49 let 50 - 59 let 60 let a více

19 Uveďte prosím Vaše pohlaví?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Žena Muž

20 Uveďte prosím Vaše vzdělání?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Základní Vyučen Střední s maturitou Vyšší odborné Vysokoškolské

Zdroj: vlastní zpracování (www.survio.cz, online, 2022)